

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว
กรมสามัญศึกษา

นายสุรานันต์ อากาศโชติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0466-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

26 ส.ค. 2546

I 20127248

FACTORS AFFECTING THE PUBLIC POLICY IMPLEMENTATION OF THE SCHOOLS
IN THE WHITE SCHOOL PROJECT UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL
EDUCATION

Mr. Tanan Akatchot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Measurement and Evaluation

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0466-8

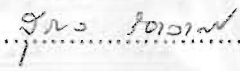
หัวข้อวิทยานิพนธ์   ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการ
โรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา
โดย   นายฐานันดร อากาศโชติ
สาขาวิชา   การวัดและประเมินผลการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ

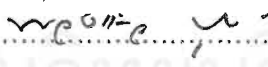
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ ลินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พงแก้ว ปุณยพจน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อวยพร เรืองตระกูล)

ฐานันดร อากาศโชติ : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐใน
โครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา (FACTORS AFFECTING THE PUBLIC
POLICY IMPLEMENTATION OF THE SCHOOLS IN THE WHITE SCHOOL
PROJECT UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อ. ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ ; 86 หน้า. ISBN 974-13-0466-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตาม
นโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด
กรมสามัญศึกษา จำนวน 350 โรงเรียน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียน
สีขาว กรมสามัญศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS

ผลการวิจัย พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 16 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของการนำ
นโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 34.4 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .587 ตัวแปร
ทำนายมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างมีนัยสำคัญและมีค่าเป็นบวกมี 3 ตัว ได้แก่ ความสัมพันธ์
ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (.193) การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (.162) ระดับการ
ศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (.161) ตัวแปรทำนายที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างมีนัยสำคัญ
และมีค่าเป็นลบมี 1 ตัว ได้แก่ ทศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (-.276)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4183682927 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD : PUBLIC POLICY IMPLEMENTATION

TANAN AKATCHOT : FACTORS AFFECTING THE PUBLIC POLICY IMPLEMENTATION OF THE SCHOOLS IN THE WHITE SCHOOL PROJECT UNDER THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SIRIDEJ SUJIVA, Ph. D. 86 pp. ISBN 974-13-0466-8

The purpose of this research was to study factors affecting the public policy implementation of the schools in the white school project under the department of general education. The sample consisted of 350 secondary schools under the department of general education, using multistage random sampling. The research instrument was the questionnaire on implementation of the schools in the white school project under the department of general education. Data were analyzed by multiple regression analysis, using statistics package for the social science program.

The results were as follows ; sixteen predictors accounted for 34.4 of variance of the policy implementation with a multiple regression coefficient of .587. The three predictors with positive and significant regression weights were relation between colleague and administrator (.193) communication between organization (.162) and level of education of parents (.161). The one predictor with negative and significant regression weight was attitude toward the white schools project (-.276).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department Educational Research

Students signature

Field of study Educational measurement and evaluation Advisor's signature

Academic Year 2000

Co-Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และ
ความรู้ที่มีคุณค่าในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา
ความรู้อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย ให้ความห่วงใยและดูแลตลอดเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ใน
ภาควิชานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และข้อเสนอแนะที่มี
ประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ตลอดจนคุณณชนก
พลาญละหาร คุณเอกภพ ยานะวิมุติ คุณอานุกาพ ธงภักดี และคุณวรรณภา เด่นขจรเกียรติ ที่ได้ให้
ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณกำลังใจและความห่วงใยจากเพื่อน ๆ และน้อง ๆ ภาควิชาวิจัยการศึกษา

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดาและมารดาที่ได้สนับสนุนด้านการเงินและให้ความ
รักและกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ฐานันดร อากาศโชติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 ความหมายของนโยบายสาธารณะและกระบวนการกำหนดนโยบาย.....	6
ตอนที่ 2 แนวการศึกษา นโยบายสาธารณะ.....	8
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติและปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ นโยบายไปปฏิบัติ.....	12
ตอนที่ 4 การวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	21
ตอนที่ 5 โครงการโรงเรียนสีขาว.....	22
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
ตัวแปรในการวิจัย.....	36
นิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรในการวิจัย.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	38
ประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	41
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบาย.....	44
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	49
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	50
สรุปผลการวิจัย.....	52
อภิปรายผลการวิจัย.....	55
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	56
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	57
รายการอ้างอิง.....	58
ภาคผนวก.....	62
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	63
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	76
ภาคผนวก ค ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ.....	78
ประวัติผู้วิจัย.....	86

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	16
2 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตการศึกษาและจังหวัด	32
3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจำแนกตามเขตการศึกษาและจังหวัด	33
4 โครงสร้างของเนื้อหาในแบบสอบถาม	38
5 คำสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียน ตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีเขียว.....	39
6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	42
7 การแจกแจงของตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ	44
8 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีเขียว	45
9 คำสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรที่ใช้ในการอธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติ ..	49

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า	
1	ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van and Van	29
2	ตัวแบบการนำนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวไปปฏิบัติ.....	31

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องมือสำคัญในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและสังคมส่วนรวมของรัฐส่วนใหญ่มักจะปรากฏออกมาในรูปนโยบายสาธารณะ (public policy) ซึ่งหมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลเพื่อจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหานโยบายต่างประเทศ ปัญหาการป้องกันสิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาการว่างงาน เป็นต้น (Nagel, 1984) หลังจากที่ได้กำหนดนโยบายขึ้นมาแล้ว หน่วยงานต่าง ๆ ที่สนองรับนโยบายก็จะเป็นผู้นำนโยบายนั้นแปลงเป็นแผนงานโครงการต่าง ๆ โดยทำให้เป็นรูปธรรมขึ้น เพื่อให้ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติได้ง่ายขึ้น (ชิตชัย ทักษิณ, 2534)

เมื่อกำหนดนโยบายขึ้นมาแล้ว สิ่งสำคัญอันดับต่อมา คือ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง (policy implementation) การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้นโยบายของรัฐบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่ในความเป็นจริงขั้นตอนนี้มักถูกละเลย (Brewer and Leon, 1983) เนื่องจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นไปที่กระบวนการกำหนดนโยบาย (policy formulation process) และการประเมินผลนโยบาย (policy evaluation) เป็นส่วนใหญ่ แต่การศึกษาที่มุ่งหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (implementation process) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างการกำหนดนโยบายกับการประเมินผลนโยบายจึงเป็นช่องว่างที่ไม่ได้รับความสนใจ และบ่อยครั้งที่นโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่ได้รับการยอมรับในเบื้องต้นว่าดีเด่นหรือเป็นความหวังในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เมื่อมีการนำไปปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ล้มเหลวโดยหาสาเหตุไม่ได้ จึงส่งผลให้นโยบายหรือโครงการนั้นต้องล้มเลิกไปในที่สุด (วรเดช จันทร์ศร, 2540)

ผลจากความล้มเหลวของนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ในขั้นปฏิบัติ ทำให้นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสนใจกระบวนการของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติและศึกษาปัจจัยหรือสาเหตุต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งพบปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้นำเสนอเฉพาะปัจจัยสำคัญที่ปรากฏในงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยที่สำคัญ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค

และกลุ่มปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค โดยมีรายละเอียดของปัจจัยต่าง ๆ ในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค ประกอบด้วย

1.1 มาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน (Standards and objectives) ได้แก่ ความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (ประดิษฐ์ ยอดม่วง, 2531; ราชันย์ สารวรางกูร, 2532; กุศล รักษา, 2539; เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2536; พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ, 2538; Van and Van, 1975; Brewer and Leon, 1983; Edward III, 1980)

1.2 ทรัพยากร (Resources) ได้แก่ เงินทุนหรืองบประมาณที่ใช้ในการดำเนินนโยบายนั้น ๆ (ละออง วัจนสาริกากุล, 2530; ประดิษฐ์ ยอดม่วง, 2531; ราชันย์ สารวรางกูร, 2532; กุศล รักษา, 2539; เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2536; พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ, 2538; Van and Van, 1975; Brewer and Leon, 1983;)

2. กลุ่มปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

2.1 ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ (Characteristics of the implementing agencies) ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร ขนาดขององค์กร จำนวนบุคลากร ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน (ประดิษฐ์ ยอดม่วง, 2531; ราชันย์ สารวรางกูร, 2532; เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2536; พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ, 2538; Van and Van, 1975; Edward III, 1980; Brewer and Leon, 1983)

2.2 การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติงาน (The disposition of implementors) เป็นปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ทัศนคติต่อนโยบายและแรงจูงใจในการปฏิบัติตามนโยบาย (ละออง วัจนสาริกากุล, 2530; ประดิษฐ์ ยอดม่วง, 2531; พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ, 2538; Edward III, 1980; Van and Van, 1979; Brewer and Leon, 1983)

2.3 เงื่อนไขทางการเมือง (Political conditions) ได้แก่ การสนับสนุนของผู้นำองค์กร กลุ่มอิทธิพลและการสนับสนุนของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (ประดิษฐ์ ยอดม่วง, 2531; ราชันย์ สารวรางกูร, 2532; Van and Van, 1975)

2.4 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน (Economics and social conditions) ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา ความรุนแรงของปัญหาเสวยิตต และความต้อการนโยบายของชุมชน (ประดิษฐ์ ยอดม่วง, 2531; ราชันย์ สารวรางกูร, 2532; Van and Van, 1975)

2.5 มาตรการให้คุณให้โทษ (Enforcement) ได้แก่ ระบบการจูงใจและการลงโทษของหน่วยงานที่มีต่อผู้ปฏิบัติงานตามนโยบาย (ละออง วัจนสาริกากุล, 2531; ราชันย์ สารวรางกูร, 2532; Van and Van, 1975)

2.6 การติดต่อสื่อสาร (Communications) ได้แก่ การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน (ละออง วิจารณ์สาริกากุล, 2531; ประดิษฐ์ ยอดม่วง, 2531; ราชันย์ สารวรางกูร, 2532; พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ, 2538; Van and Van, 1975; Edward III, 1980)

สภาพการณ์ในปัจจุบันปัญหาสาธารณสุขติดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยส่วนรวม และได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจนแพร่ระบาดเข้าไปในหมู่นักเรียนนักศึกษา จากการสำรวจของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2536 มีนักเรียน นักศึกษาที่ติดยาเสพติดประมาณ 71,666 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541) กระทรวงศึกษาธิการในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา และเพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวมีความชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกันผู้ปฏิบัติจึงได้จัดตั้งโครงการโรงเรียนสีขาวขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนปลอดจากสารเสพติด อันหมายถึง ปลอดผู้ชาย ปลอดผู้ซื้อ และปลอดผู้เสพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541)

ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของโครงการ คือ การให้สังคมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยการจัดตั้งเครือข่ายคณะกรรมการโรงเรียนสีขาวประจำโรงเรียนในรูปแบบองค์กร 4 ประสาน 2 ค้ำ อันประกอบด้วย 4 ประสาน คือ ผู้แทนผู้บริหาร ผู้แทนครู ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนผู้ปกครอง และ 2 ค้ำ คือ ผู้นำชุมชน และผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนแนวทางในการดำเนินงานนั้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เน้นที่การป้องปรามและบำบัดรักษานักเรียนที่ใช้สารเสพติด เช่น การตรวจปัสสาวะ การบำบัดรักษา ส่วนที่สอง คือ การป้องกันนักเรียนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด โดยใช้มาตรการต่างๆ เช่น มาตรการการศึกษา โดยการปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยการสอดแทรกความรู้เรื่องสารเสพติดเข้าไปในหลักสูตรทุกระดับชั้น มาตรการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดป้ายนิเทศ นิทรรศการ กิจกรรมเสียงตามสาย กิจกรรมรณรงค์ และมาตรการทางเลือก เช่น ดนตรี กีฬา งานอาชีพต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

โครงการโรงเรียนสีขาวเป็นโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการคาดหวังว่าจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนและเยาวชนในโรงเรียนให้พ้นจากสารเสพติด ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม จากคุณค่าของโครงการโรงเรียนสีขาว ผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวบรรลุเป้าหมายของนโยบายจึงควรมีการศึกษา

ปัจจัยต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนหรือขัดขวางการปฏิบัติงานตามนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้จากการศึกษา งานวิจัยที่ผ่านมา พบว่างานวิจัยเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิง คุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อกรนำนโยบายไปปฏิบัติในเชิง ปริมาณโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อให้ได้ข้อความรู้ที่ ถูกต้อง ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการ โรงเรียนสีเขียว

ขอบเขตของการวิจัย

1. การประเมินและการวิจัยครั้งนี้ประเมินเฉพาะการปฏิบัติงานในระดับจุลภาคหรือระดับ โรงเรียนเท่านั้น
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติใน ระดับจุลภาค ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน จำนวนบุคลากร การบริหารแบบมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียน รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน ระดับการศึกษา ของผู้ปกครองในชุมชน ความรุนแรงของปัญหาเสพยาเสพติด ความต้องการโครงการโรงเรียนสีเขียว การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การลงโทษ การจูงใจ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่สนใจติดต่อโครงการโรงเรียนสีเขียว และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 2,593 โรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนสีเขียว หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาที่ดำเนินงานป้องกันและ บำบัดรักษานักเรียนที่ใช้สารเสพติด และป้องกันนักเรียนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด ภายใต้โครงการ โรงเรียนสีเขียว ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้ดำเนินการป้องกันและบำบัดรักษานักเรียนที่ใช้สารเสพติด และป้องกันนักเรียนที่ไม่เคยใช้สารเสพติด ภายใต้โครงการโรงเรียนสีขาว ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแผนการนำนโยบายโครงการดังกล่าวไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความหมายของนโยบายสาธารณะและกระบวนการกำหนดนโยบาย

ตอนที่ 2 แนวการศึกษา นโยบายสาธารณะ

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติและปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 4 การวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 5 โครงการโรงเรียนสีขาว

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดของสาระสำคัญทั้ง 6 ตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 ความหมายของนโยบายสาธารณะและกระบวนการกำหนดนโยบาย

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการกำหนดนโยบาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติได้นั้น ผู้วิจัยจึงเสนอความหมายและกระบวนการกำหนดนโยบาย โดยมีเนื้อหาสรุปได้ ดังนี้

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะ (public policy) อาจจะเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น นโยบายของรัฐ นโยบายมหาชน นโยบายของประเทศ หรือนโยบายของชาติ ได้มีนักการศึกษาให้นิยามไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2540) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง นโยบายของรัฐบาลหรือหน่วยงานเอกชนที่ได้แสวงหากำไรที่นำมาผสมผสานกันอันมีรัฐบาลเป็นแกนนำในการกำหนดนโยบายสาธารณะซึ่งครอบคลุมแนวทางการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดเป้าหมายและวิธีการเพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายที่กำหนด

Greenwood (1988 อ้างถึงใน ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์, 2540) ให้นิยามนโยบายสาธารณะ ไว้ว่า เป็นการตัดสินใจเบื้องต้นที่กำหนดแนวทางกว้าง ๆ โดยทั่วไป เพื่อนำไปเป็นแนวทางให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Dye (1984) ได้ให้คำนิยามนโยบายสาธารณะไว้ว่า เป็นสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจกระทำหรือ

ไม่กระทำ

Nagel (1984) ได้ให้คำนิยามนโยบายสาธารณะไว้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลเพื่อจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปัญหาต่างประเทศ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น

Anderson (1979) ได้ให้ความหมายคำว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้นโดยมีเจตนาเพื่อแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติงานหรือโครงการของรัฐโดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้ Harold (1963 อ้างถึงใน กุลธนะ ธนาพงศกร, 2519) ได้แบ่งกระบวนการกำหนดนโยบายเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการค้นหาและรวบรวมข่าวสารข้อมูล (intelligence)
2. ขั้นเสนอแนะหรือสนับสนุนการกำหนดนโยบาย (recommending or promoting)
3. ขั้นดำเนินการกำหนดหรือวางนโยบาย (prescribing)
4. ขั้นการกำหนดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบาย (invoking)
5. ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (applying)
6. ขั้นการประเมินผลนโยบาย (appraising)
7. ขั้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบาย (terminating)

รายละเอียดของแต่ละขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1) ขั้นการค้นหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (intelligence) เป็นขั้นแรกของกระบวนการกำหนดนโยบาย โดยผู้กำหนดนโยบายจะต้องดำเนินการค้นหาและรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นปัจจัยในการกำหนดนโยบายนั้น ๆ เมื่อได้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ครบถ้วนตามความต้องการแล้ว ผู้กำหนดนโยบายจะต้องทำการศึกษาพิจารณาข้อมูลข่าวสารนั้นอย่างละเอียดรอบคอบแล้วจึงดำเนินการวางแผนหรือกำหนดการเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการในขั้นต่อไป

2) ขั้นเสนอแนะหรือสนับสนุนการกำหนดนโยบาย (recommending or promoting) เป็นขั้นของการเสนอแนะความคิดริเริ่ม ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการกำหนดนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ซึ่งในขั้นนี้ผู้กำหนดนโยบายแต่ละคน แต่ละกลุ่ม อาจจะมีริเริ่มความคิดขึ้นมาเอง หรืออาจได้รับการเสนอแนะจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ก็ได้ ในการเสนอแนะนี้ โดยทั่วไปผู้กำหนดนโยบายจะได้รับการเสนอแนะหลาย ๆ แนวทางซึ่งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมมีทั้งข้อเสนอ

แนะที่ดีสามารถนำไปปฏิบัติได้ และข้อเสนอแนะที่ดีแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้หรือปฏิบัติได้ด้วยความยากลำบาก

3) ขั้นตอนการกำหนดหรือวางนโยบาย (prescribing) ผู้กำหนดนโยบายจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือไปจากข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบายนั้น ๆ เช่น ปทัสถานต่าง ๆ ที่สังคมนั้นมีอยู่ ระเบียบข้อบังคับหรือนโยบายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่เคยมีอยู่แล้ว เป็นต้น เมื่อได้ตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ก่อนที่จะมีการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องประกาศหรือแจ้งให้บุคคลหน่วยงานต่าง ๆ ทราบโดยทั่วกัน เพื่อที่จะให้ทุกฝ่ายได้รับรู้และสามารถนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกันได้

4) ขั้นตอนการกำหนดสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบาย (invoking) เป็นขั้นของการบังคับหรือกำหนดลักษณะเบื้องต้นของสิ่งแวดล้อมที่แน่นอน ชัดเจน สอดคล้องกับขั้นการกำหนดหรือวางนโยบาย ในการกำหนดสิ่งแวดล้อมนี้จะเป็นสิ่งใดบ้างนั้นขึ้นอยู่กับรายละเอียดและประเภทของนโยบายที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 3 เช่น การกำหนดระเบียบปฏิบัติ การกำหนดคณะบุคคลเพื่อควบคุมการปฏิบัติตามนโยบาย รวมทั้งการกำหนดมาตรการในการควบคุมและลงโทษผู้ละเมิดหรือแสวงหาผลประโยชน์ เป็นต้น

5) ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (applying) เมื่อกำหนดสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายในขั้นตอนที่ 4 แล้ว ในขั้นตอนนี้จะเป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ โดยในขั้นนี้ถือว่าอยู่ในขอบเขตหน้าที่ของบุคคลและองค์กรของฝ่ายบริหารหรือระบบราชการที่จะต้องนำนโยบายเหล่านั้นไปปฏิบัติต่อไป

6) ขั้นการประเมินผลนโยบาย (appraising) เมื่อกำหนดนโยบายและได้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วจะต้องดำเนินการประเมินผลนโยบายนั้น ๆ ว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้สำเร็จลุล่วงหรือไม่ ผลของการดำเนินการตามนโยบายเป็นอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไรและนโยบายนั้น ๆ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลและสังคมในส่วนรวมอย่างไร

7) ขั้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบาย (terminating) เมื่อทำการประเมินผลนโยบาย ผู้กำหนดนโยบายต้องกลับไปพิจารณา ทบทวนถึงนโยบายนั้นอีกว่าได้รับผลสมความมุ่งหมายหรือไม่ หากพบว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดผิดพลาดก็ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขนโยบายหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายเพื่อให้นโยบายนั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ตอนที่ 2 แนวการศึกษา นโยบายสาธารณะ

การศึกษาเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะซึ่งได้พยายามให้เหตุผลและกระทำอย่างเป็นระบบ นั้น สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2540) ได้แบ่งแนวทางในการศึกษาออกเป็น 3 แนวทาง

ดังนี้

1. แนวการศึกษาแบบรัฐศาสตร์

แนวการศึกษานี้เป็นแนวทางรัฐศาสตร์ซึ่งใช้การบรรยายและอธิบาย การศึกษาทางรัฐศาสตร์นี้มุ่งพัฒนาไปสู่องค์ความรู้ในลักษณะของทฤษฎี ดังนั้นจึงเป็นการศึกษาเพื่อบรรยายและอธิบายถึงกระบวนการนโยบายสาธารณะในแง่ที่เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการเมืองสำหรับแนวความคิดทางรัฐศาสตร์ซึ่งเป็นที่นิยมในการวิเคราะห์นโยบาย ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์โดยอาศัยทฤษฎีเชิงระบบ (system theory) การวิเคราะห์ตามแนวนี้ได้อาศัยแนวความคิดดั้งเดิมของเดวิด ฮีลตัน เป็นสำคัญ ผู้ที่ใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการศึกษา ได้แก่ โทมัส ดาย และไอรา ชาร์แคนสกี เป็นต้น ทฤษฎีนี้เห็นว่านโยบายสาธารณะเป็นผลมาจากกระบวนการเมืองที่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม จากสภาพแวดล้อมจะมีการส่งปัจจัยนำเข้า (inputs) ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการ (demands) และการสนับสนุน (supports) ความต้องการก็คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีปัญหาและต้องการให้มีนโยบายสาธารณะเพื่อแก้ปัญหาอันเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อม ส่วนการสนับสนุนก็คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มยอมปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะ ทั้งความต้องการและการสนับสนุนจะมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการเมือง ระบบการเมืองก็จะประกอบด้วยสถาบันและกระบวนการซึ่งจะจัดสรรคุณค่าต่าง ๆ ให้แก่สังคม และในระบบการเมืองจะมีการตกลงประนีประนอมกับทุก ๆ ฝ่าย และเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เป็นสิ่งนำออก (outputs) ในรูปของนโยบายสาธารณะ

1.2 การวิเคราะห์โดยอาศัยทฤษฎีที่เน้นในเรื่องกิจการของสถาบันและองค์การทางการเมืองต่าง ๆ ของรัฐ (institutionalism) เช่น สถานิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ ระบบราชการ เป็นต้น ทฤษฎีนี้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นการเตรียมและเสนอร่างนโยบาย การอนุมัติประกาศเป็นนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติรวมทั้งการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขนโยบาย ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้

1.3 การวิเคราะห์โดยอาศัยทฤษฎีชนชั้นปกครอง (elite theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่านโยบายสาธารณะนั้นเป็นผลของการแบ่งสรรคุณค่าที่มีอยู่ในสังคมโดยชนชั้นปกครองตามทัศนะของตน ดังนั้นนโยบายสาธารณะจึงถูกกำหนดโดยฝ่ายการเมือง โดยมีข้าราชการเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่ฝ่ายการเมืองกำหนด ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจต่อนโยบายของรัฐ

1.4 การวิเคราะห์โดยอาศัยทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์ (interest group theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้ ช่วงชิง ตอรอง แข่งขัน หรือประนีประนอมระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยปรากฏออกมาในรูปนโยบายสาธารณะ นโยบายสาธารณะจะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของกลุ่มที่มีอำนาจ และผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองก็จะอาศัยอำนาจของกลุ่มนั้นมีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบาย

2. แนวทางการศึกษาแบบสาธิตบริหารศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

แนวทางการศึกษาแบบนี้เป็นแนวทางการศึกษาเพื่อหานโยบายหรือมาตรการที่ดีกว่า ดังนั้น การศึกษาแบบนี้จึงเป็นการเชื่อมระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน โดยจะเน้นประเด็นการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ แนวทางการศึกษาแบบนี้เป็นที่สนใจของนักวิชาการหลายสาขา โดยเฉพาะนักบริหารศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการเหล่านี้ก็ได้ใช้แนวทางการศึกษาแบบเสนอนโยบายที่ดีกว่าแต่เพียงอย่างเดียวแต่ใช้แนวศึกษาแบบพรรณนาประกอบไปด้วย ดังนั้นจึงมีการใช้ทฤษฎีหรือแนวความคิดทั้งทางเศรษฐศาสตร์และสาธิตบริหารศาสตร์ ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์นโยบายโดยอาศัยทฤษฎีการตัดสินใจตามหลักเหตุผล (Rational Comprehensive Decisionmaking Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยหลักเหตุผลเป็นพื้นฐานของการศึกษาและถือว่านโยบายสาธารณะที่ใช้หลักเหตุผลจะเป็นนโยบายที่ทำให้เป้าหมายบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนที่จะตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะต้องมีการศึกษาแนวทางเลือกหลายแนวทาง โดยวิเคราะห์ผลดีผลเสียของแต่ละแนวทาง ศึกษาเปรียบเทียบคุณค่าด้านต้นทุนหรือตัวป้อนเข้า (inputs) กับประโยชน์ที่จะได้รับ (outputs) หรือการวิเคราะห์ต้นทุนและผลกำไร (cost-benefit analysis) ในการนี้ผู้กำหนดนโยบายจะต้องกำหนดเป้าหมายโดยจัดลำดับความสำคัญตามความต้องการและคุณค่าต่าง ๆ และศึกษาวิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ได้ผลมากที่สุด แต่ลงทุนน้อยที่สุด ในการศึกษาเรื่องนโยบาย อาจใช้ประโยชน์จากศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ กฎหมาย ปรัชญา วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ คณิตศาสตร์

อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวก็มีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ การขาดข้อมูลที่สมบูรณ์ถูกต้อง และแม้มีข้อมูลก็ไม่มีเวลาพอที่จะศึกษาอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจ ดังนั้นถ้าจะใช้วิธีการนี้จึงต้องใช้ทรัพยากร งบประมาณ และเวลามาก ประกอบกับการขาดเทคนิคการคาดการณ์ในอนาคต ดังนั้นการตัดสินใจตามหลักเหตุผลอย่างสมบูรณ์จึงไม่สามารถทำได้เต็มที่ ที่สำคัญก็คือ เรื่องเกี่ยวกับนโยบายนี้ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือตัวเลขเท่านั้น แต่ยังมีเรื่องของค่านิยมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอในสังคมพหุนิยมที่ประกอบด้วยกลุ่มหลากหลายซึ่งมีความต้องการและผลประโยชน์ขัดแย้งกัน จึงเป็นการยากที่รัฐบาลจะให้ความสำคัญกับความต้องการต่าง ๆ ได้เท่าเทียมกัน และเป็นการยากที่จะจัดลำดับความสำคัญของความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้

2.2 การวิเคราะห์นโยบายโดยอาศัยทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจากของเดิม (Incrementalism) เมื่อการใช้หลักเหตุผลอย่างสมบูรณ์สำหรับการตัดสินใจยากที่จะเป็นไปได้ในความเป็นจริง และเนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ ทรัพยากร เวลา เป็นต้น ดังนั้นจึงหันมาตัดสินใจโดยอาศัยการใช้เหตุผลที่จำกัด (bounded rationality) อันทำให้เกิดความพึงพอใจ (satisficing) เกี่ยวกับเรื่องนี้ นักเศรษฐศาสตร์ชื่อ ชาลส์ อี. ลินด์บลอม (Charles E. Lindblom)

จึงได้เสนอแนวความคิดเรียกว่า ศาสตร์แห่งการผสมผสาน (The Science of Muddling Through) และต่อมาก็ได้ขยายความคิดนี้และเรียกว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจากเดิม ตามแนวความคิดนี้การกำหนดนโยบายจะเป็นเพียงการแก้ไขตัดแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป นั่นคือ นักบริหารจะถือว่านโยบายที่มีอยู่ถูกต้องแล้ว ไม่ต้องล้มเลิกและกำหนดขึ้นใหม่ทั้งหมด เพียงแต่พิจารณาในส่วนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงเท่านั้นซึ่งง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงใหม่ และเป็นแบบที่ทำได้ในความเป็นจริง นอกจากนั้นการเสนอนโยบายที่เพียงแต่ปรับปรุงแก้ไขจากของเดิม ซึ่งเป็นที่ยอมรับแล้วนั้น ย่อมทำให้เกิดข้อโต้แย้งน้อยกว่าการเริ่มต้นสิ่งใหม่ทั้งหมด ดังนั้นจึงเป็นการทำให้ระบบการเมืองลดความขัดแย้งและช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองอีกด้วย

2.3 การวิเคราะห์นโยบายโดยอาศัยแนวความคิดที่เรียกว่า มิกซ์สแกนนิ่ง (Mixed Scanning) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่นักสังคมศาสตร์ชื่อ อะมีไต เอตซิโอนิ (Amitai Etzioni) ได้เสนอไว้ แนวความคิดแบบมิกซ์สแกนนิ่ง คือ การนำเอาส่วนที่ดีของทั้งแบบการตัดสินใจตามหลักเหตุผล และการตัดสินใจโดยอาศัยทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจากของเดิมมาบูรณาการไว้ด้วยกัน ในตัวแบบนี้จะมีการพิจารณาถึงเรื่องกว้าง ๆ อันเป็นภาพรวม และขณะเดียวกันเมื่อสนใจจุดใดก็จะพุ่งพิจารณาไปเฉพาะจุด นับเป็นความพยายามของการผสมผสานรูปแบบการตัดสินใจของสองตัวแบบก่อน แต่ไม่สามารถทราบได้ว่าเมื่อใดควรนำเอาทฤษฎีใดมาใช้ และเท่าที่ได้มีการนำไปปรับใช้ในทางปฏิบัติก็ไม่ประสบความสำเร็จ

2.4 การวิเคราะห์นโยบายโดยอาศัยนโยบายศาสตร์ ซึ่งลาสส์เวลล์ ได้เป็นผู้เสนอ และเยสเกล-ดรอว์ (Yehezkel Dror) ได้นำมาศึกษาใหม่ในเวลาต่อมา เนื้อหาสาระของนโยบายศาสตร์ก็คือเรื่องการตัดสินใจ ดรอว์เน้นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพและยึดความสมเหตุสมผลทางเศรษฐกิจเป็นหลักในการตัดสินใจ โดยได้เสนอตัวแบบมีชื่อว่า "Optimal Policymaking Model" ซึ่งก็คล้ายคลึงกับการตัดสินใจแบบสมเหตุสมผลดังที่กล่าวมาแล้ว

นอกจากแนวการศึกษาแบบเสนอนโยบายที่ดีกว่าดังกล่าวมาแล้ว นักบริหารศาสตร์ยังใช้แนวการศึกษาแบบพรรณนาประกอบไปด้วย เช่น เรื่องเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ อาจอาศัยทฤษฎีและตัวแบบที่คำนึงถึงปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กร เช่น โครงสร้างขององค์กร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หรือตัวแบบของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยคำนึงถึงปัจจัยทางการเมือง เป็นต้น

3. แนวการศึกษาที่อาศัยวิธีการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Studies)

การศึกษาเฉพาะกรณีเป็นวิธีการศึกษาที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพความเป็นจริงในการบริหารในแต่ละกรณีได้อย่างถ่องแท้ สำหรับการศึกษานโยบายสาธารณะแบบเฉพาะกรณีมักปรากฏในรูปความสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสภาพแวดล้อมทางการเมืองโดยใช้วิธีการศึกษาแบบประวัติศาสตร์และแบบพฤติกรรมศาสตร์เข้าช่วย

เนื่องจากการศึกษาแบบนี้จะเป็นการศึกษาสภาพที่เกิดขึ้นจริง แม้จะให้ความกระจ่างและความเข้าใจในเฉพาะเรื่อง อย่างไรก็ตาม ก็เป็นการยากที่จะได้ข้อสรุปโดยทั่วไป (Generalizations) ดังนั้นแนวทางการศึกษาแบบนี้จึงไม่เป็นที่สนใจของนักสังคมศาสตร์มากนัก

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติและปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

Pressman and Wildavsky (1979) ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึงระดับการเกิดขึ้นของผลของนโยบายที่คาดคะเนไว้หรือกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่กำหนดไว้กับการปฏิบัติทั้งหลายที่มุ่งไปสู่การกระทำให้บรรลุผล

Van and Van (1975) ให้ความหมายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายความรวมถึงการดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือเอกชนซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จโดยตรงตามวัตถุประสงค์จากการตัดสินใจที่ได้ดำเนินนโยบายนั้น ๆ

Barrett and Fudge (1981) ได้ให้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง การสังเกตปรากฏการณ์เป็นจริงที่เกิดขึ้นหรือถูกกระทำให้เกิดขึ้น และเป็นการแสวงหาคำอธิบายต่อไปอีกว่าปรากฏการณ์หรือการกระทำนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ศูนย์กลางความสนใจการนำนโยบายไปปฏิบัติลักษณะนี้จึงอยู่ที่อะไรคือสิ่งที่ถูกกระทำ

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินงานที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้กระทำขึ้นเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในนโยบาย

ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วรเดช จันทร์ศร (2540) ได้แบ่งขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนในระดับมหภาค (macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (micro) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนในระดับมหภาค

ขั้นตอนในระดับมหภาคมี 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการแปลงนโยบาย และขั้นตอนการยอมรับ

1. ขั้นตอนการแปลงนโยบาย เมื่อรัฐได้กำหนดนโยบาย กระทรวง ทบวง หรือกรม ก็จะเป็นผู้แปลงนโยบายไปเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติในระดับล่างหรือระดับ

ภูมิภาคและท้องถิ่นถือปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติในขั้นตอนนี้อยู่ที่การแปลงนโยบายให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ซึ่งมีเงื่อนไขหลายประการที่ส่งผลทำให้นโยบายถูกเปลี่ยนแปลงไปจากวัตถุประสงค์เดิม ได้แก่

1.1 ความคลุมเครือหรือการขาดความเฉพาะเจาะจงของนโยบาย หากนโยบายมีความคลุมเครือมากเกินไป หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีอิสระหรือดุลยพินิจในการแปลงนโยบายมากยิ่งขึ้น

1.2 ความหลากหลายในเป้าหมายของนโยบาย บางครั้งเป้าหมายของนโยบายอาจมีความขัดแย้งกันเองหรือจัดลำดับความสำคัญได้ยาก

1.3 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบาย ซึ่งสืบเนื่องมาจากเงื่อนไขสองข้อข้างต้น

1.4 ความร่วมมือและความจริงใจของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบาย สรุปได้ว่า เงื่อนไขหลักที่จะทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการแปลงนโยบายออกสู่การปฏิบัติสามารถแปลงนโยบายได้อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายมี 2 ประการ คือ ประการแรก นโยบายที่กำหนดขึ้นจะต้องมีความชัดเจน เป้าหมายของนโยบายที่มีอยู่หลายเป้าหมายจะต้องมีความสอดคล้องกันซึ่งจะส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายได้ชัดเจน ประการที่สอง ได้แก่ ความร่วมมือและความจริงใจของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบาย

2. ขั้นตอนการยอมรับนโยบาย หมายถึง การดำเนินงานให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามนโยบายเป็นสิ่งที่หน่วยงานส่วนกลางซึ่งทำหน้าที่แปลงนโยบายได้จัดดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานในระดับภูมิภาคหรือท้องถิ่นยอมรับแนวทางปฏิบัติ แผนงาน โครงการ หรือผลของการแปลงนโยบายนั้นออกสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนงาน โครงการหรือปฏิบัติการที่เสนอเสนอนโยบายนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้มีปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของหน่วยงานท้องถิ่น ได้แก่

2.1 ลักษณะของหน่วยงานท้องถิ่นนั้น สภาพทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของท้องถิ่น

2.2 ประโยชน์ที่หน่วยงานท้องถิ่นนั้นควรได้รับซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สร้างความเข้าใจให้หน่วยงานท้องถิ่นรับนโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานส่วนกลางจึงต้องเจรจากับหน่วยงานท้องถิ่นในประเด็นสำคัญ ๆ เช่น เป้าหมายในการดำเนินโครงการ ระยะเวลา การจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากรอื่นที่จำเป็น เป็นต้น

2.3 ความสอดคล้องกับความต้องการหรือประโยชน์ของท้องถิ่น

2.4 กระบวนการติดตามตรวจสอบดูว่าหน่วยงานท้องถิ่นยอมรับและจัดทำ

โครงการที่ส่วนกลางได้กำหนดไว้อย่างจริงจังหรือไม่

ขั้นตอนในระดับจุลภาค

จุดเริ่มต้นที่แท้จริงของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ขั้นตอนในระดับจุลภาค ซึ่งเป็นขั้นตอนที่หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายตัดสินใจและการมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง พฤติกรรมการตัดสินใจและการมีปฏิสัมพันธ์อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลาและมีความแตกต่างกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นตอนในระดับจุลภาคมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการระดมพลัง ขั้นการปฏิบัติ และขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นการระดมพลัง ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่หน่วยงานในระดับท้องถิ่นจะต้องดำเนินการอยู่ 2 กิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบาย และการแสวงหาการสนับสนุน ในการพิจารณารับนโยบายหน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณาว่า นโยบายจากส่วนกลางมีความเหมาะสม มีความสำคัญเร่งด่วนตามเป้าหมายของหน่วยงาน และสามารถสนองตอบกับความต้องการของท้องถิ่นหรือไม่ เพียงใด การตัดสินใจดังกล่าวเป็นจุดสำคัญของการกำหนดอนาคตของนโยบาย กล่าวคือ หากหน่วยงานท้องถิ่นเห็นว่า นโยบายไม่มีความสำคัญ ไม่เกี่ยวกับหน้าที่หลักของหน่วยงาน หรือไม่เกี่ยวกับสภาพปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น ความผูกพันของหน่วยงานต่อนโยบายจะไม่มี และถึงแม้จะมีการยอมรับก็เป็นการยอมรับโดยปราศจากความตั้งใจอย่างจริงจังที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุตามนโยบาย

ในกรณีที่ท้องถิ่นได้พิจารณารับนโยบาย เนื่องจากเห็นว่าเป็นความสำคัญเร่งด่วนตรงกับเป้าหมายของหน่วยงานแล้วยังไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จของนโยบายในระยะยาวได้ การพิจารณารับนโยบายจึงต้องมีกิจกรรมที่สองมาช่วยสนับสนุนเพื่อประกันความสำเร็จของนโยบาย ได้แก่ กิจกรรมการแสวงหาการสนับสนุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดขึ้นในหมู่สมาชิกของหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลสำคัญหรือองค์กรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในท้องถิ่นเข้ามาร่วมกันออกแบบหรือกำหนดโครงการของท้องถิ่นที่จะจัดทำตั้งแต่แรก ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างความสำเร็จและความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ขั้นการปฏิบัติ ขั้นตอนนี้ครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้รับการยอมรับและออกมาในรูปของการปฏิบัติจริง (action) ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องเปลี่ยนกรณีใดกรณีหนึ่งใน 2 กรณีต่อไปนี้ คือ (1) ผู้ปฏิบัติยอมรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้หรือ (2) ผู้ปฏิบัติทำการปรับแผนงานหรือโครงการนั้นให้เข้ากับพฤติกรรม

ปฏิบัติงานของตนเอง ชั้นการปฏิบัติจะไม่เกิดถ้าหากผู้ปฏิบัติไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนในอย่างใดอย่างหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้ว

ในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ท้องถิ่นยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริงนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเค้าโครงเดิมที่ได้กำหนดไว้ทั้งนี้มียุปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ได้แก่

2.1 ผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ต่อต้านหรือเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินการ

2.2 สภาพแวดล้อมของท้องถิ่นเฉพาะแห่งมีความแตกต่างกัน

2.3 คุณลักษณะของผู้ปฏิบัติมีผลสำคัญต่อการนำโครงการออกสู่การปฏิบัติ ซึ่งไม่สามารถที่จะควบคุมให้เป็นแบบฉบับเดียวกันได้

การป้องกันเพื่อมิให้การปฏิบัติเบี่ยงเบนออกไปจากโครงการที่ท้องถิ่นยอมรับแล้วจึงเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งอาจกระทำได้ ดังนี้

2.1.1 แสวงหาวิธีการในการปรับแนวทางในการปฏิบัติงาน หรือปรับแผนงานโครงการที่ส่วนกลางกำหนดให้สอดคล้อง สนองตอบความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละช่วงเวลา

2.1.2 แสวงหาวิธีการปรับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติให้เข้ากับแนวทางในการปฏิบัติแผนงานหรือโครงการนั้นด้วย

3. ชั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง กระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการออกสู่การปฏิบัติจริง ตลอดจนการป้องกันการเปลี่ยนแปลงของโครงการในชั้นการปฏิบัตินั้นมีกลยุทธ์หรือมีแนวทางใดที่จะส่งผลให้มีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติด้วยความต่อเนื่องกันอย่างไร ชั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่องจึงเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดจากชั้นการปฏิบัติ

ความต้องการที่จะให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยความต่อเนื่องกัน หมายถึงนโยบายนั้นจะต้องถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติเสมือนหนึ่งเป็นหน้าที่ประจำของผู้ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานทุกระดับ โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับท้องถิ่นจะต้องหาวิธีการทำให้การปฏิบัติตามขั้นที่สองสืบทอดมาสู่ขั้นที่สาม ซึ่งมีแนวทางที่สามารถทำได้ ดังนี้

ก. ผู้บริหารในระดับท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำหรือชักจูงให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของนโยบายอย่างต่อเนื่อง

ข. ผู้บริหารในระดับท้องถิ่นจะต้องหาแนวทางแปลงนโยบายให้เป็นกิจวัตรประจำวันของผู้ปฏิบัติโดยตรง

ค. ผู้ปฏิบัติจะต้องพร้อมและมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้นอย่างถาวรเสมือนหนึ่งเป็นกิจวัตรประจำวัน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนโยบายซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ตลอดเวลา จากการศึกษาลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า มีกลุ่มปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายไปปฏิบัติจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอตั้งตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัย	ผู้วิจัย Van and Van (1975)	Edward III (1980)	Brewer and Leon (1983)	ละออง วจนสาริกากุล (2531)	ประดิษฐ์ ยอดม่วง (2531)
1. การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติงาน	✓	✓	✓	✓	✓
2. ทรัพยากร	✓	✓	✓	✓	✓
3. เงื่อนไขทางการเมือง	✓				✓
4. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน	✓				✓
5. มาตรการให้คุณให้โทษ	✓			✓	
6. การติดต่อสื่อสาร	✓	✓		✓	✓
7. ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ	✓	✓	✓		✓
8. มาตรฐานและความชัดเจนของนโยบาย			✓		✓

ตารางที่ 1 (ต่อ) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัจจัย	ผู้วิจัย	ราชันย์ สารวรางกูร (2532)	กุศล รักษา (2539)	เทพศักดิ์ บุญรัตน์ (2536)	พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชย และ คณะ (2538)
1. การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ					✓
2. ทรัพยากร		✓	✓	✓	✓
3. เงื่อนไขทางการเมือง		✓			
4. สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน		✓			
5. มาตรการให้คุณให้โทษ		✓	✓		
6. การติดต่อสื่อสาร		✓			✓
7. ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ		✓		✓	✓
8. มาตรฐานและความชัดเจนของนโยบาย		✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้รวบรวมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบทความที่มีการนำเสนอในวารสารและงานวิจัยต่าง ๆ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติงาน (The disposition of implementors)

การสนับสนุนของผู้ปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการระดับล่าง ซึ่งเป็นผู้ให้บริการหรือดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้ปฏิบัติที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการหรือกลุ่มที่จะได้รับผลประโยชน์จากนโยบายโดยตรงอย่างใกล้ชิด กรณีที่นโยบายหรือโครงการนั้น ๆ ไปมีผลกระทบ หรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของข้าราชการเหล่านี้ เขาอาจไม่ยอมรับ หรือหาทางหลีกเลี่ยง เพิกเฉย

หรือตีความนโยบายให้ผิดแยกไปจากที่เป็นจริงได้ วรเดช จันทรศร (2534) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่เกิดจากผู้ปฏิบัติงานว่า ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นหากบุคลากรไม่มีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในนโยบายนั้น ดังนั้นผู้บริหารในระดับท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้นำในการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของนโยบายอย่างต่อเนื่องและจะต้องหาทางแปลงนโยบายนั้นให้เป็นภารกิจประจำวันของผู้ปฏิบัติไปโดยตลอด

ทั้งนี้จากการศึกษาของผู้วิจัย พบว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย 2 ตัว คือ ทศนคติและแรงจูงใจ โดยมีรายละเอียดในแต่ละตัวแปร ดังนี้

1.1 ทศนคติต่อนโยบาย

ทศนคติ (attitude) เป็นความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งต่าง ๆ อาจจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ ทศนคติเป็นผลมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ทศนคติที่มีต่อนโยบายเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้ปฏิบัติงาน กล่าวคือ ทศนคติจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในการปฏิบัติงานตามนโยบายนั้น ถ้าผู้ปฏิบัติมีทศนคติที่ไม่ดีต่อนโยบายหรือโครงการใด ผู้ปฏิบัติอาจจะไม่ให้ความสนใจหรือไม่ทุ่มเทเวลาให้กับนโยบายนั้น

1.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามนโยบาย

แรงจูงใจ (motivation) แรงจูงใจของบุคคลมีแตกต่างกันไป อาจเกิดจากแรงจูงใจภายนอก ได้แก่ เงิน สิ่งของ ตำแหน่ง หรืออาจจะเกิดจากการจูงใจภายใน เช่น ความต้องการการยอมรับนับถือ ความต้องการความสำเร็จ หน่วยงานต่าง ๆ ต้องสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน Brewer and Leon(1983) กล่าวว่า แรงจูงใจของผู้ปฏิบัติตามนโยบายเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นโยบายถูกนำไปปฏิบัติอย่างบรรลุผลตามที่ต้องการไว้ ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจจะทำให้ผู้ปฏิบัติตามนโยบายเกิดความต้องการที่จะปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายมาให้บรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดี ซึ่งหากปราศจากแรงจูงใจแล้วการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ยากที่จะบรรลุผลสำเร็จ

2. ทรัพยากร (Resources)

ทรัพยากรเป็นปัจจัยที่พบในงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมากที่สุด Brewer and Leon (1983) กล่าวว่า ทรัพยากรมีความหมายรวมไปถึงงบประมาณและระยะเวลา ซึ่งจะมีผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายให้สำเร็จลุล่วงไปและเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมจะช่วยให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายได้เต็มที่ อีกทั้งระยะเวลาที่เหมาะสมก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ Van and Van (1975) กล่าวถึง ปัจจัยด้านทรัพยากรที่กำหนดในตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของเขาว่า นอกจากมาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของนโยบายแล้ว ผู้จัด

ทำนโยบายจะต้องจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารนโยบาย

3. เงื่อนไขทางการเมือง (Political conditions)

หลังจากที่กระทรวง ทบวง กรม หรือราชการบริหารส่วนกลางได้ทำการแปลงนโยบายออกมาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ หน่วยงานในท้องถิ่นก็จะนำแผนงาน โครงการหรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อ ความแตกต่างของท้องถิ่นทำให้เกิดปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามนโยบาย หนึ่งในปัจจัยเหล่านั้นคือ เงื่อนไขทางการเมือง ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในทางการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องของผลประโยชน์ นโยบายใดที่ทำให้มีกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์และกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์ก็ย่อมมีทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายต่อต้าน ทั้งนี้จากการสังเคราะห์งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพการเมืองของท้องถิ่นที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามนโยบาย พิจารณาได้จาก

3.1 การสนับสนุนของผู้บริหารหน่วยงาน ผู้บริหารประเทศในระบบประชาธิปไตย จะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชน นโยบายเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการหาเสียงสนับสนุนทางการเมือง และเพื่อให้นโยบายของตนประสบความสำเร็จ ฝ่ายการเมืองต้องจึงต้องการการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายของตนจากหน่วยราชการ ในขณะที่เดียวกันหน่วยราชการก็ต้องการการสนับสนุนการดำเนินงานจากฝ่ายการเมือง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติกับฝ่ายการเมืองจะส่งผลให้ผู้รับผิดชอบหน่วยงานตั้งใจที่จะปฏิบัติงานตามนโยบายนั้น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้นการสนับสนุนของผู้บริหารหน่วยงานต่อนโยบายต่าง ๆ จากฝ่ายการเมือง ย่อมแสดงถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและฝ่ายการเมือง

3.2 การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้มีความเข้าใจ ตลอดจนสูญเสียประโยชน์ในนโยบายนั้น เพียงใด ในบางกรณีการสูญเสียผลประโยชน์และการขาดความเข้าใจในนโยบายอาจนำมาซึ่งปัญหาหรือทำให้กลุ่มเหล่านั้นทำการต่อต้านคัดค้านนโยบายได้

3.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน (Economic and social conditions)

นอกจากปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมือง ความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ยังทำให้เกิดปัจจัยสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่จะส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในสังคม นโยบายบางนโยบายต้องการความร่วมมือและการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ซึ่งได้แก่ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการนโยบายของชุมชนนั้น ๆ ที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนย่อมส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของ

หน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4. มาตรการให้คุณให้โทษ (Enforcement)

เมื่อรัฐได้กำหนดนโยบายออกมาแล้ว รัฐก็มีอำนาจในการบังคับให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับนโยบายนั้น ๆ นำนโยบายไปปฏิบัติ ระบบการจูงใจและการลงโทษของหน่วยงานต่อผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายจะส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของนโยบาย แต่อย่างไรก็ตาม วรรณคดี (2540) ได้กล่าวว่า การยอมรับโครงการด้วยความสมัครใจจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานตามนโยบายนั้น ๆ มากกว่าการบังคับ นอกจากนี้การยอมรับโครงการด้วยความสมัครใจยังเป็นแรงจูงใจที่ดีและทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโครงการนั้น ๆ

5. การติดต่อสื่อสาร (Communication)

การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะการติดต่อสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์และสามารถแปลงนโยบายให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและถูกต้อง ถ้าการติดต่อระหว่างหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติและผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อรับทราบนโยบายและแนวทางการปฏิบัติไม่มีความชัดเจนหรือคลุมเครือ หน่วยงานฝ่ายปฏิบัติก็อาจจะทำงานที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของนโยบายหรืออาจจะเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ให้เป็นประโยชน์กับหน่วยงานของตนเองได้ ดังนั้น วิธีการสื่อสารที่ดีจะส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

6. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน (Standards and objectives)

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ได้แก่ ความชัดเจนของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ หากปัจจัยเหล่านี้มีความชัดเจนจะทำให้หน่วยงานต่าง ๆ นำนโยบายมาแปลงเป็นแผนงานและโครงการได้ถูกต้องและตรงกับความต้องการของนโยบาย รวมทั้งผู้บริหารระดับสูงสามารถกำหนดภารกิจได้ชัดเจน มีการมอบหมายงานและกำหนดความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายให้สัมพันธ์กัน อันเป็นแนวทางที่ทำให้การประสานการทำงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นไปได้ง่าย

7. ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ (Characteristics of the implementing agencies)

ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยดังกล่าวนี้ปรากฏอยู่ในผลงานของนักวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ เช่น ตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van and Van (1975) ซึ่งพวกเขาได้ตั้งสมมติฐานว่า ลักษณะต่าง ๆ ของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ ได้แก่ โครงสร้างของระบบราชการ ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กรทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการรวมทั้งศักยภาพของหน่วยงานจะมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์กรในการแสดงเจตนาที่จะสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อองค์กรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Kerr (1976 อ้างถึงใน กุศล รักษา, 2539) ได้กล่าวถึงลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติว่า ความล้มเหลวของนโยบายเกิดขึ้นได้เพราะองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีศักยภาพต่ำ คือ การมีกำลังคนไม่เพียงพอ ขาดทรัพยากร ตัวผู้ปฏิบัติขาดความสามารถที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความล้มเหลวในการปฏิบัติ

ตอนที่ 4 การวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การวัดความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นักวิชาการด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายท่านได้กล่าวถึง การวัดหรือเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ ดังนี้

Nakamura and Smallwood (1980 อ้างใน คณิงนิจ ดวงจิต, 2541) ได้เสนอเกณฑ์ในการวัดหรือการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 5 ประการคือ

1. เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายของนโยบาย (policy goal attainment) เป็นการพยายามวัดผลที่มองเห็นได้ว่า ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นบรรลุเป้าหมายของนโยบายหรือไม่ ซึ่งมักจะอาศัยวิธีการเชิงปริมาณมาวัดผลผลิต (outputs) เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. เกณฑ์ประสิทธิภาพ (efficiency) เป็นการประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย มักใช้กับกรณีซึ่งผลผลิตของนโยบายที่ไม่ชัดเจน เช่น นโยบายด้านความปลอดภัย นโยบายด้านการป้องกันประเทศ เป็นต้น
3. เกณฑ์ความพึงพอใจของผู้ลงคะแนนเสียง (constituency satisfaction) เป็นการพิจารณาถึงความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบาย โดยพิจารณาจากเสียงสนับสนุนให้ดำเนินการตามนโยบายว่ามีมากขึ้นหรือลดลง
4. เกณฑ์การตอบสนองของความต้องการของลูกค้า (clientele responsiveness) เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งเหมาะกับหน่วยงานประเภทให้บริการประชาชน เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน สถานีตำรวจ เป็นต้น
5. เกณฑ์การดำรงอยู่ของระบบ (system maintenance) จะเป็นการพิจารณาถึงความมั่นคงภายในองค์กร (internally consistent) พิจารณาดูการจัดสรรการใช้ทรัพยากรขององค์กร

Suchman (มปป อ้างถึงใน คณิงนิจ ดวงจิต, 2541) ได้เสนอเกณฑ์วัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 5 ประการเช่นเดียวกัน คือ

1. เกณฑ์ความพยายาม (effort) เป็นการประเมินจากปริมาณและคุณภาพของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาจากปัจจัยนำเข้า (input) หรือพลังงานที่ใช้ไปโดยที่สนใจผลผลิต (output)

2. เกณฑ์การปฏิบัติงาน (performance) เป็นการประเมินจากการกระทำหรือการปฏิบัติงาน โดยมองที่ผลลัพธ์ของความพยายาม

3. เกณฑ์ความเพียงพอ (adequacy) เป็นการประเมินพิจารณาว่า การปฏิบัติงานทั้งหมด เพียงพอต่อความต้องการของสาธารณชนหรือไม่

4. เกณฑ์ประสิทธิภาพ (efficiency) เป็นการประเมินโดยมองในด้านค่าใช้จ่าย

5. เกณฑ์กระบวนการ (process) เป็นการประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลว โดยพิจารณาว่าโครงการนั้นมีการดำเนินงานได้ผลหรือไม่ อย่างไร และทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

Bardach (มปป อ้างถึงใน คณิงนิจ ดวงจิต, 2541) เป็นนักวิชาการอีกคนหนึ่งซึ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเกณฑ์ในการวัดความล้มเหลวหรือความสำเร็จของนโยบาย ซึ่งได้อธิบายว่า การพิจารณาถึงความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติสามารถพิจารณาได้ 3 ประเด็น คือ

1. มีการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อยู่ในเกณฑ์ต่ำ
2. มีความล่าช้าในการนโยบายไปปฏิบัติ โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. มีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานมากเกินไป

ความล้มเหลวในแต่ละโครงการหรือนโยบาย อาจเป็นไปตามเกณฑ์นี้ทั้งหมดหรือมีเพียงบางส่วนก็ได้

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายมีอยู่หลายเกณฑ์ แต่ละเกณฑ์มีจุดสนใจในการประเมินที่แตกต่างกัน กล่าวคือ บางเกณฑ์มองที่ความพยายาม (input) บางเกณฑ์มองที่ผลลัพธ์ที่ตามมา (outcomes) หรือบางเกณฑ์มองที่ผลผลิต (outputs) การเลือกเกณฑ์ในการประเมินแตกต่างกัน จะทำให้ผลของการประเมินแตกต่างกันด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องให้ความสำคัญในการเลือกเกณฑ์การประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับนโยบายที่จะประเมินว่า เกณฑ์ที่เลือกจะเน้นความพยายาม เน้นการก่อให้เกิดผลการปฏิบัติในระยะสั้น หรือเน้นที่ผลผลิต ส่วนการประเมินผลความสำเร็จหรือล้มเหลวในระดับการประเมินผล นอกจากจะอาศัยเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว อาจใช้เกณฑ์การบรรลุวัตถุประสงค์หรือการก่อให้เกิดผลกระทบของนโยบาย หรือเกณฑ์ประสิทธิภาพประกอบในการประเมินด้วย

ตอนที่ 5 โครงการโรงเรียนสีขาว

หลักการและเหตุผลโครงการโรงเรียนสีขาว

ด้วยสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานกฤษฎมนตรีได้นำ

เสนอโครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด ซึ่งเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2542 โดยมีคำขวัญของโครงการ คือ รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบและเห็นชอบ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2542 สำหรับการดำเนินงาน สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครองในการดำเนินงานตามโครงการ โดยได้กำหนดให้โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ

จากการประชุมคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผล ตามคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่ 5/2541 ลงวันที่ 15 มกราคม 2541 โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) เป็นประธานอนุกรรมการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล) เป็นรองประธานอนุกรรมการ ในวันที่พฤหัสบดีที่ 4 มีนาคม 2542 เวลา 09.30 น. ณ ตึกบัญชาการทำเนียบรัฐบาล ห้อง 302 ได้มีมติเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานโครงการ "โรงเรียนสีขาวเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด" เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติด้วย โดยใช้ ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ "ไม่เสพ ไม่ค้า ไม่ผลิต ร่วมลงมือต่อต้านยาเสพติด"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรณรงค์ให้สถานศึกษาทุกประเภทและทุกแห่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการให้สถานศึกษาของตนปลอดยาเสพติด เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ในวันที่ 5 ธันวาคม 2542
2. เพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา
3. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยตนเองของสถานศึกษา โดยประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตามหลักการ "ราษฎร์ - รัฐร่วมใจ ขจัดภัยยาเสพติด"
4. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน เป็นผู้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยตนเอง โดยประสานขอความร่วมมือจาก หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
5. เพื่อประกาศเป็น "โรงเรียนสีขาว เฉลิมพระเกียรติ ปลอดยาเสพติด"

เป้าหมาย

สถานศึกษาทุกประเภทและทุกระดับในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั้งหมด จำนวน

ประมาณ 40,000 แห่ง เข้าร่วมโครงการและรับการประเมินผลเพื่อประกาศเป็นโรงเรียนสีขาวเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คณะกรรมการโรงเรียนสีขาว กรมที่มีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

กลยุทธ์ในการดำเนินงาน

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย โดยระดมทรัพยากรทางการศึกษาและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในรูปแบบองค์กร 4 ประสาน 2 คำ ซึ่ง 4 ประสาน ได้แก่ 1) ผู้แทนผู้บริหาร 2) ผู้แทนครู 3) ผู้แทนผู้ปกครอง 4) ผู้แทนนักเรียน และ 2 คำ ได้แก่ 1) ผู้แทนผู้นำชุมชน 2) ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ให้มีการแยกกลุ่มเป้าหมายที่จะดำเนินการ โดยการจำแนกนักเรียนออกตามลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด

2.2 กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้เหล้า บุหรี่ หรือเริ่มทดลองใช้ยาเสพติดบางชนิดและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่นๆ แต่ยังไม่ติดยาเสพติด

2.3 กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด

2.4 กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติด

3. ผลสมผสานมาตรการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข มีการดำเนินงานในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มที่ไม่เคยใช้ยาเสพติด โดยมีมาตรการในการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 มาตรการทางการศึกษา มีลักษณะการดำเนินงาน 3 ลักษณะ คือ

1.1.1 การกำหนดเนื้อหาความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับชั้น

1.1.2 การผนวกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไปในวิชาต่าง ๆ โดยไม่มีหลักสูตรกำหนดไว้

1.1.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น จัดตั้งชมรมป้องกันยาเสพติด การจัดค่ายฝึกทักษะชีวิต

1.2 มาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีการดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 จัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน หรือตามบอร์ดต่างๆ ของโรงเรียน

1.2.2 จัดนิทรรศการในเวลาและโอกาสที่สำคัญ เช่น วันต่อต้าน

ยาเสพติด

1.2.3 จัดเสียงตามสายในโรงเรียน

1.2.4 กิจกรรมหน้าเสาธง

1.2.5 จัดทำโปสเตอร์ และแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษา

1.2.6 จัดการบรรยายและจัดอภิปรายเรื่องยาเสพติด

1.2.7 จัดการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน

1.3 มาตรการทางเลือก มีการดำเนินกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1.3.1 ด้านสุนามาย ได้แก่ การส่งเสริมการออกกำลังกายและ

การเล่นกีฬา

1.3.2 ด้านจริยธรรม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา

1.3.3 ด้านสังคม เช่น การจัดตั้งชมรมต่างๆ เช่น ชมรม

คณิตศาสตร์

1.3.4 ด้านการฝึกอาชีพ เช่น กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมบริษัท

จำกัด

3. การฝึกทักษะชีวิต มีวัตถุประสงค์ในการสร้างคุณลักษณะหรือความสามารถในเชิงสังคมจิตวิทยาให้กับนักเรียนเพื่อให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทักษะชีวิตจะเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจำเป็นต้องใช้ในสังคมที่ได้มาจากการฝึกฝนจนชำนาญ

4. การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน ดำเนินการโดยการฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำของกลุ่มเพื่อนและมอบหมายบทบาทให้ปฏิบัติ เช่น บทบาทในการเป็นเพื่อนเรียน เพื่อนสนิท

2) กลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้ยาเสพติด โดยให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ดังนี้

2.1 โรงเรียนจัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำและจัดการเรียนการสอนเสริม

พิเศษ ให้แก่นักเรียน

2.2 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสม

2.3 สร้างค่านิยมใหม่ในเรื่องการคบเพื่อนและการไม่ใช้ยาเสพติด

2.4 โรงเรียนเข้มงวดในการตรวจค้นการลักลอบนำยาเสพติดมาใช้และ

กลุ่มตรวจปีสภาวะ

2.5 จัดทำกลุ่มบำบัดในลักษณะของค่ายนักเรียนในโรงเรียน

2.6 โรงเรียนประสานงานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดเพื่อร่วมกันแก้ไข

ปัญหา

3) กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติด

โรงเรียนควรประสานกับผู้ปกครองส่งนักเรียนกลุ่มนี้เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในสถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ในกรณีที่พ่อแม่ไม่พร้อมโรงเรียนควรดำเนินการส่งนักเรียนเข้าบำบัดรักษาโดยไม่ควรไล่ให้นักเรียนออกจากโรงเรียน

4) กลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการค้ายาเสพติด

นักเรียนที่มีพฤติกรรมในการขายยาเสพติดให้แก่เพื่อนนักเรียนด้วยกันในโรงเรียนมี 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่มนักเรียนที่เป็นผู้ค้ายาเสพติด โดยขายอยู่นอกโรงเรียนหรือเป็นผู้ค้ารายย่อย โรงเรียนควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด

4.2 กลุ่มนักเรียนที่ติดยาเสพติดและขายยาเสพติดให้เพื่อนเพราะต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสพติด โรงเรียนจะตัดเดือนและภาคทัณฑ์สั่งให้ยุติการกระทำดังกล่าวและส่งเข้าบำบัดรักษา

4.3 กลุ่มนักเรียนที่ไปซื้อยาเสพติดมาจากภายนอกแล้วแบ่งขายให้เพื่อนเสพอจะถูกดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ 2

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กุศล รักษา (2539) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ : กรณีพัฒนาเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การประชาสัมพันธ์ 2) แรงจูงใจ 3) สมรรถนะของหน่วยงาน 4) การควบคุม การกระตุ้น การส่งเสริมและการประเมินผล 5) การมอบหมายภารกิจ 6) ความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์

ละออง วัจนะสาริกุล (2531) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติตามนโยบายแห่งรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้

แรงงานเด็ก โดยใช้แบบสอบถามผู้อำนวยการกองแรงงานหญิงและเด็ก กรมแรงงาน จำนวน 73 คน ผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กมีความแตกต่างกันตามสภาพของบุคคลในเรื่องอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนการปฏิบัติตามนโยบายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กยังไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยการจัดสรรงบประมาณ ความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึกของเจ้าหน้าที่ ข้าราชการข้อมูลต่าง ๆ และการติดต่อประสานงาน

ประดิษฐ์ ยอดม่วง (2531) ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับอำเภอในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับอำเภอ ความพร้อมของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติและปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญ 6 ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติการ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ

ราชนันท์ สารวรางกูร (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัตินโยบายโครงการสร้างงานในชนบทของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลของอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัตินโยบาย โดยการสัมภาษณ์คณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยที่ศึกษาประกอบด้วย มาตรฐานการกำหนดนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การควบคุม ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สภาพแวดล้อมทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัตินโยบายไม่ผูกพันกับองค์ประกอบตัวใดตัวหนึ่งมีความเท่าเทียมกันและเป็นอิสระจากกัน

กมล พลอยงาม (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการนำนโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปปฏิบัติ ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 5 จังหวัด คือ สุพรรณบุรี ลพบุรี นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา และนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า จังหวัดส่วนใหญ่รับรู้เรื่องนโยบายเร่งรัดคุณภาพและแนวทางปฏิบัติจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยจดหมายเปิดผนึกของเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จากเอกสาร หนังสือสั่งการ และจากเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโดยตรง เมื่อได้รับทราบแล้วจังหวัดส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติการและดำเนินงานให้นโยบายนี้มีการปฏิบัติเป็นปกติ นอกจากนี้จังหวัดส่วนใหญ่ได้จัดระบบการติดตามควบคุมกำกับและประเมินผลที่เน้นด้านการ ติดตามผลและการรายงานผล บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำ

นโยบายไปปฏิบัติในระดับจังหวัด คือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศ หน่วยงานภายนอกที่ให้การสนับสนุนอย่างชัดเจน คือ สถาบันราชภัฏที่ตั้งอยู่เขต การศึกษาเดียวกันให้การสนับสนุนเรื่องการสร้างข้อสอบวัดผลปลายภาคชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดนครปฐมนำผลการ เรังรัดคุณภาพมาเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบ

อาคม ใจกล้า (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนำตัวแบบของ วรเดช จันทรร มาทำการทดสอบ ซึ่งได้แก่ ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ตัวแบบด้านการจัดการ และตัวแบบทั่วไป โดยนำเอาปัจจัยของตัวแบบดังกล่าวมาผสมผสานเป็นแนวทางในการวิจัย ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านประชาชนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเชิงทัศนคติ ในขณะที่ปัจจัยด้านประชาชนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย ปัจจัยด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

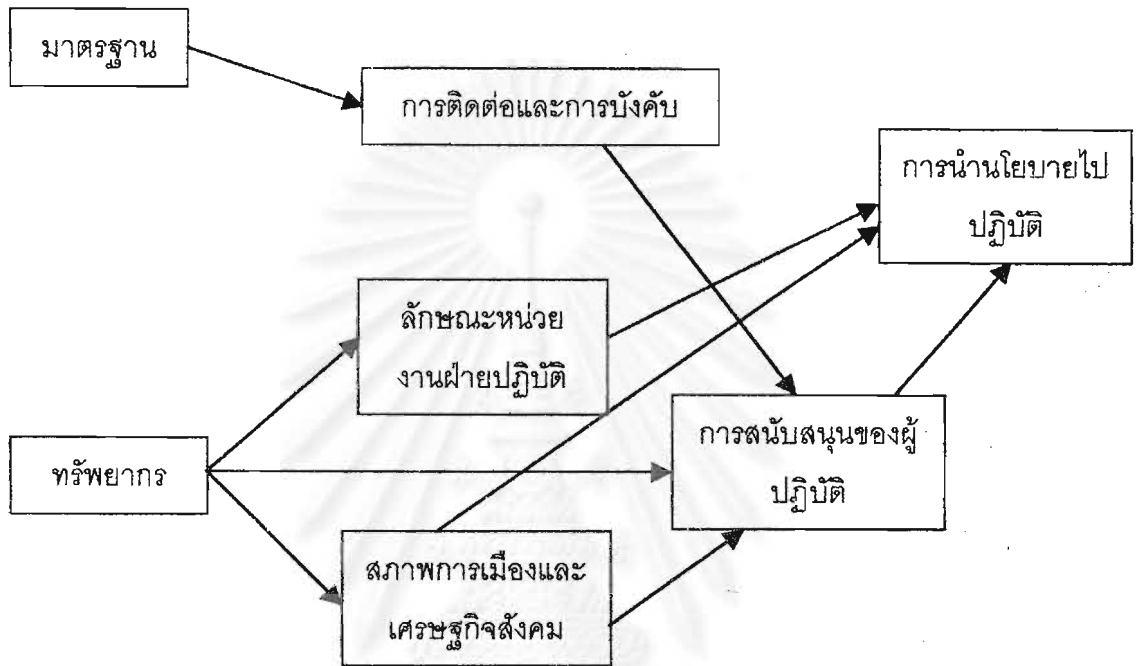
งานวิจัยต่างประเทศ

Pressman and Aaron (1979 อ้างถึงใน กุศล รักษา, 2539) ได้ศึกษาปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติในนครโอ๊คแลนด์ สหรัฐอเมริกา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย คือ 1) จำนวนหน่วยงานที่เข้าร่วม การมีหน่วยงานเข้ามาร่วมในกระบวนการนำนโยบายปฏิบัติจำนวนมากทำให้ยากลำบากในการประสานกิจกรรมให้ไปในทิศทางเดียวกัน 2) ความชัดเจนของโครงการ ได้แก่ ความชัดเจนของเป้าหมาย (clarified goals) กลยุทธ์ (strategy) และแนวปฏิบัติ (guidelines) และ 3) ผู้ปฏิบัติงานคนสำคัญ

Van (1979) ได้ทำการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของระบบนโยบายรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา โดยได้สร้างตัวแบบขึ้นมาเรียกว่า ตัวแบบการนำนโยบายระหว่างรัฐไปปฏิบัติ (a model of intergovernmental policy implementation) พบว่า การปฏิบัติงานตามแผนเป็นผลมาจากปัจจัย 3 ประการคือ 1) สภาพแวดล้อมท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ทัศนคติของนักการเมืองท้องถิ่น ทัศนคติของข้าราชการ ลักษณะของหน่วยงานในท้องถิ่น และเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคม 2) มาตรฐานในการกำหนดทรัพยากร ได้แก่ ความพอเพียงของเงินและสิ่งเสริมแรง ระดับความชัดเจนของมาตรฐานนโยบายและวัตถุประสงค์ 3) สภาพแวดล้อมนโยบายระดับชาติ ได้แก่ การสื่อความหมาย การกระตุ้นส่งเสริมและการแปลงนโยบาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

Van and Van (1975) ได้เสนอตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van and Van

จากตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ Van and Van (1975) ข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาตามนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาว ดังภาพที่ 1 โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตัดปัจจัยด้านมาตรฐานและทรัพยากรออกจากตัวแบบ เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่แปรเปลี่ยนค่าเมื่อทำการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานระหว่างนโยบายต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนตามนโยบายโรงเรียนสีขาวเท่านั้น
2. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ จากตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งเป็นตัวแปรย่อยของตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ ตัวแปรขนาดของโรงเรียน ตัวแปรจำนวนบุคลากร ตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม และตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียน มาจากตัวแปรลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ ตัวแปรรายได้โดยเฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน ตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน ตัวแปรความรุนแรงของปัญหา

ยาเสพติด ตัวแปรความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน และตัวแปรการสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มาจากตัวแปรสภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชนและเงื่อนไขทางการเมือง ตัวแปรการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน ตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน ตัวแปรการจูงใจ และตัวแปรการลงโทษ มาจากตัวแปรการติดต่อสื่อสารและการบังคับ ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว และตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มาจากตัวแปรการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ

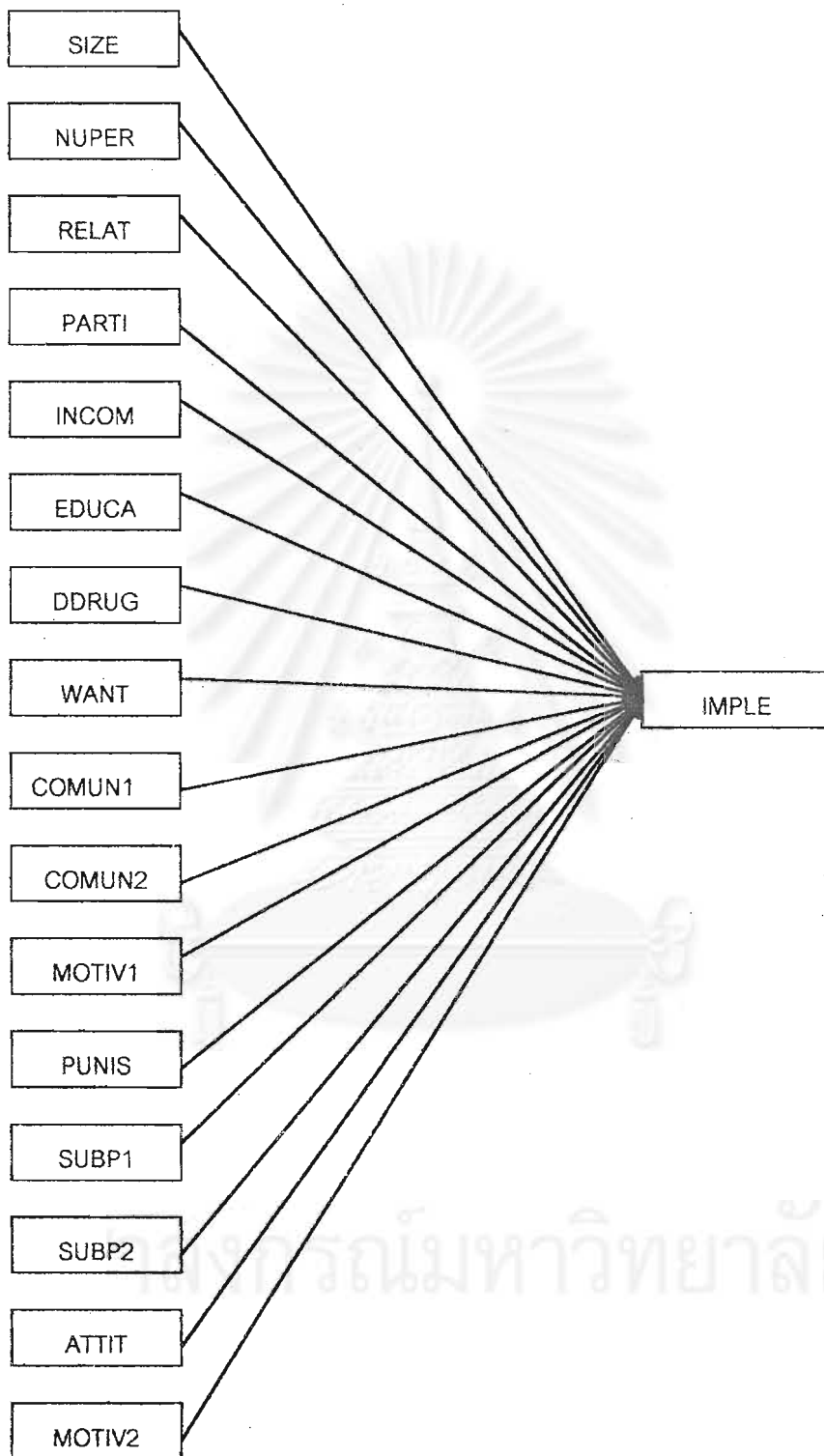
ดังนั้นตัวแบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวแบบการนำนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวไปปฏิบัติ

ภาพที่ 2 ตัวแบบการนำนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวไปปฏิบัติ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 2,593 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi - stage sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) จากตารางประชากรของ Yamane (1973) พบว่า ขนาดประชากร 2,593 โรงเรียน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยยอมให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีความคลาดเคลื่อน 5 % ขนาดพอดีของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 345 หน่วย ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สํารวจเขตการศึกษาซึ่งมีทั้งหมด 12 เขตการศึกษา โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นเขตการศึกษาส่วนกลาง ได้ทั้งหมด 13 เขตการศึกษา
2. สุ่มจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษามาเขตละ 3 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1 จังหวัด ได้ทั้งหมด 37 จังหวัด
3. สุ่มโรงเรียนที่อยู่ในแต่ละจังหวัด ๆ ละ 10 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้ทั้งหมด 370 โรงเรียน ดังตาราง

ตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตการศึกษาและจังหวัด

เขตการศึกษา	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน
1	นครปฐม	10
	ปทุมธานี	10
	สมุทรปราการ	10
2	นราธิวาส	10
	ปัตตานี	10
	ยะลา	10
3	ชุมพร	10
	นครศรีธรรมราช	10
	สงขลา	10
4	กระบี่	10
	ตรัง	10
	พังงา	10
5	กาญจนบุรี	10
	ราชบุรี	10
	สุพรรณบุรี	10
6	พระนครศรีอยุธยา	10
	ลพบุรี	10
	สระบุรี	10
7	นครสวรรค์	10
	พิษณุโลก	10
	เพชรบูรณ์	10
8	เชียงใหม่	10
	เชียงใหม่	10
	ลำปาง	10
9	ขอนแก่น	10
	สกลนคร	10
	หนองคาย	10

ตารางที่ 2 (ต่อ) กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตการศึกษาและจังหวัด

เขตการศึกษา	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน
10	นครพนม	10
	มหาสารคาม	10
	อุบลราชธานี	10
11	นครราชสีมา	10
	ศรีสะเกษ	10
	สุรินทร์	10
12	จันทบุรี	10
	ฉะเชิงเทรา	10
	ปราจีนบุรี	10
ส่วนกลาง	กรุงเทพมหานคร	10
รวม	37	370

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจำแนกตามเขตและจังหวัด

เขตการศึกษา	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน
1	นครปฐม	10
	ปทุมธานี	10
	สมุทรปราการ	9
2	นราธิวาส	9
	ปัตตานี	9
	ยะลา	8
3	ชุมพร	10
	นครศรีธรรมราช	9
4	สงขลา	10
	กระบี่	9
	ตรัง	9
	พังงา	10
5	กาญจนบุรี	9
	ราชบุรี	9
	สุพรรณบุรี	10

ตารางที่ 3 (ต่อ) จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจำแนกตามเขตและจังหวัด

เขตการศึกษา	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน
6	พระนครศรีอยุธยา	10
	ลพบุรี	9
	สระบุรี	10
7	นครสวรรค์	8
	พิษณุโลก	10
	เพชรบูรณ์	10
8	เชียงราย	9
	เชียงใหม่	9
	ลำปาง	10
9	ขอนแก่น	10
	สกลนคร	10
	หนองคาย	10
10	นครพนม	8
	มหาสารคาม	9
	อุบลราชธานี	10
11	นครราชสีมา	10
	ศรีสะเกษ	10
	สุรินทร์	8
12	จันทบุรี	10
	ฉะเชิงเทรา	9
	ชลบุรี	10
ส่วนกลาง	กรุงเทพมหานคร	10
รวม		350

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรตาม คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน จำนวนบุคลากร การบริหารแบบมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน ความรุนแรงของปัญหาเสพยาเสพติด ความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การลงโทษ การจูงใจ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องต่อโครงการโรงเรียนสีขาว และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

นิยามเชิงปฏิบัติการตัวแปรในการวิจัย

1. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งลักษณะของโรงเรียนโดยใช้จำนวนนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียนเป็นเกณฑ์ โดยแบ่งเป็น 4 ขนาด ดังนี้
  - 1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน
  - 1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 500 – 1,499 คน
  - 1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499 คน
  - 1.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป
2. จำนวนบุคลากร หมายถึง จำนวนครูที่ดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และมีการรับฟังความคิดเห็น โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ
4. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียนกับผู้บริหารโรงเรียนซึ่งทำงานร่วมกันโดยไม่มีข้อขัดแย้งหรือปัญหา มีการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ
5. รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน หมายถึง ค่าเฉลี่ยที่ได้จากรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครองนักเรียนในชุมชน
6. ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองนักเรียนโดยส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษา
7. ความรุนแรงของปัญหาเสพยาเสพติด หมายถึง ระดับความมากน้อยของปัญหาเสพยาเสพติดในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนตามการรับรู้ของครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว โดย

วัดจากข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ

8. ความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว หมายถึง สิ่งที่ผู้ปกครองในชุมชนคาดหวังว่าจะได้รับจากโครงการ โรงเรียนสีขาว โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ

9. การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน หมายถึง วิธีการรับทราบนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ

10. การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน หมายถึง วิธีการรับทราบนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวของบุคลากรภายในโรงเรียนจากหน่วยงานต้นสังกัด โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ

11. การลงโทษ หมายถึง มาตรการของโรงเรียนในการดำเนินการกับครูที่ไม่ปฏิบัติงานตามนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาว โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ

12. การจูงใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้นให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาวเกิดความปรารถนาที่จะดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยมีสิ่งตอบแทนจากการดำเนินงานนั้น โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 2 ข้อ

13. การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมหรือสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ

14. การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ หมายถึง การส่งเสริมหรือสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่มีต่อครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาวในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

15. ทักษะติดต่อโครงการโรงเรียนสีขาว หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาวที่มีต่อโครงการโรงเรียนสีขาว โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ

16. แรงจูงใจในการปฏิบัติ หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยวัดจากข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

17. การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนตามแนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว ดังต่อไปนี้

1. มาตรการทางการศึกษา ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติดในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ การผนวกเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไปในวิชาต่าง ๆ โดยไม่มีหลักสูตรกำหนดไว้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น จัดตั้งชมรมป้องกันยาเสพติด และการจัดค่ายฝึกทักษะชีวิต เป็นต้น

2. มาตรการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนหรือตามบอร์ดต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดนิทรรศการในเวลาและโอกาสที่สำคัญ การจัดเสียงตามสายใน

โรงเรียน การจัดกิจกรรมหน้าเสาธง การจัดทำโปสเตอร์และแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ในสถานศึกษา การจัดบรรยายและอภิปรายเรื่องยาเสพติด และการจัดรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน

3. มาตรการทางเลือก ได้แก่ การส่งเสริมการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา การจัดตั้งชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมคณิตศาสตร์ กิจกรรม สหกรณ์ กิจกรรมบริษัทจำกัด เป็นต้น

4. มาตรการในการให้ความช่วยเหลือและการป้องกัน ได้แก่ การให้คำปรึกษา การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน และการตรวจปัสสาวะ เป็นต้น

โดยวัดจากข้อความจำนวน 17 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 12 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ

ตอนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 5 การนำนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวไปปฏิบัติ

ตอนที่ 6 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

ตอนที่ 7 การติดต่อสื่อสาร

ตอนที่ 8 มาตรการให้คุณให้โทษ

ตอนที่ 9 การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 10 ทิศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว

ตอนที่ 11 การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

ตอนที่ 12 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาว

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างข้อความถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและทฤษฎี และความถูกต้อง เหมาะสมในการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 โรงเรียน คำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังตารางที่ 5

5. หลังจากหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้อง สมบูรณ์และสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริงต่อไป

ตารางที่ 4 โครงสร้างของเนื้อหาในแบบสอบถาม

ตอนที่	ข้อความ	จำนวนข้อ	รูปแบบคำตอบ
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	4	แบบตรวจสอบรายการ (check list) และเติมข้อความ
2	ลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ	2	แบบตรวจสอบรายการ
3	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	7	มาตรฐานค่า 5 ระดับ (rating scale)
4	ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียน	9	มาตรฐานค่า 5 ระดับ
5	การนำนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวไปปฏิบัติ	18	แบบตรวจสอบรายการและเติมข้อความ
6	สภาพเศรษฐกิจและสังคม	4	แบบตรวจสอบรายการ
7	การติดต่อสื่อสาร	5	แบบตรวจสอบรายการและเติมข้อความ
8	มาตรการให้คุณให้โทษ	3	แบบตรวจสอบรายการ
9	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน	7	มาตรฐานค่า 5 ระดับ
10	ทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว	10	มาตรฐานค่า 5 ระดับ
11	การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ	4	มาตรฐานค่า 5 ระดับ
12	แรงจูงใจในการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาว	5	มาตรฐานค่า 5 ระดับ
รวมทั้งฉบับ		78 ข้อ	

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว

มาตรวัด	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม	0.86
2. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร	0.82
3. การสนับสนุนของผู้บริหาร	0.98
4. ทศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว	0.76
5. การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ	0.76
6. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาว	0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ขอข้อมูลรายชื่อและที่อยู่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปถึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 โรงเรียน
4. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ติดตามโดยส่งจดหมายเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และได้แบบสอบถามกลับคืนมา 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.59
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย มัธยฐาน ฐานนิยม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) โดยใช้วิธี enter

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว และตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณวิธี enter

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันสำหรับการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

SIZE	หมายถึง	ขนาดของโรงเรียน
NUPER	หมายถึง	จำนวนบุคลากร
PARTI	หมายถึง	การบริหารแบบมีส่วนร่วม
RELAT	หมายถึง	ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร
INCOM	หมายถึง	รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน
EDUCA	หมายถึง	ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน
DDRUG	หมายถึง	ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด
WANT	หมายถึง	ความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว
COMUN1	หมายถึง	การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน
COMUN2	หมายถึง	การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน
MOTIV1	หมายถึง	การจูงใจ
PUNIS	หมายถึง	การลงโทษ
SUBP1	หมายถึง	การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน
SUBP2	หมายถึง	การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ
ATTIT	หมายถึง	ทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว
MOTIV2	หมายถึง	แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
IMPLE	หมายถึง	การนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ผลการแจกแจงความถี่และร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	294	84.0
- หญิง	55	15.7
รวม	349	99.7
2. อายุ		
- 20-29 ปี	13	3.7
- 30-39 ปี	80	22.9
- 40-49 ปี	190	54.3
- 50-59 ปี	59	16.9
รวม	342	97.8
3. สถานภาพสมรส		
- โสด	31	8.9
- สมรส	307	87.7
- หย่าร้าง	7	2.0
- อื่น ๆ	3	0.9
รวม	348	99.4
4. วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	2.9
- ปริญญาตรี	285	81.4
- ปริญญาโท	54	15.4
รวม	349	99.7

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 84.0 และ 15.7 ตามลำดับ อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.3 สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่สมรสคิดเป็นร้อยละ 87.7 รองลงมา โสด หย่าร้าง และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8.9, 2.0 และ 0.9 ตามลำดับ และวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.4 รองลงมา ระดับปริญญาโท และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 2.9 ตามลำดับ

1.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มัธยฐาน ฐานนิยม ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยของตัวแปรอยู่ระหว่าง 1.497-4208.773 โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ตัวแปรที่ 3 รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน (INCOM) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่ตัวแปรที่ 4 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (EDUCA) จากการพิจารณาโดยรวมจะเห็นได้ว่าตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงเป็นแบบเบ้ทางลบ คือผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย ยกเว้นตัวแปรที่ 3 รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน (INCOM) ตัวแปรที่ 4 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (EDUCA) ตัวแปรที่ 10 การลงโทษ (PUNIS) ตัวแปรที่ 12 การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) และตัวแปรที่ 13 ทักษะติดต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) มีลักษณะเป็นแบบเบ้ทางบวก คือผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย และตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความโด่งเป็นบวก ยกเว้นตัวแปรที่ 5 ความรุนแรงของปัญหาเสพยาเสพติด (DDRUG) ตัวแปรที่ 7 การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (COMUN1) ตัวแปรที่ 9 การจูงใจ (MOTIV1) และตัวแปรที่ 10 การลงโทษ (PUNIS)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 การแจกแจงของตัวแปรที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแปร	Mean	SD	Mdn	Mode	Sk	Ku
1. PARTI	50.000	10.000	51.330	53.230	-.698	.801
2. RELAT	50.000	10.000	51.241	54.090	-.518	.314
3. INCOM	4208.773	2631.981	4000.000	3000.000	2.177	8.066
4. EDUCA	1.497	.731	1.000	1.000	1.470	1.728
5. DDRUG	2.608	.756	2.608	3.000	-.089	-.309
6. WANT	3.178	.675	3.000	3.000	-.456	.095
7. COMUN1	4.396	1.240	4.000	4.000	-.303	-.717
8. COMUN2	9.178	1.182	9.000	9.000	-.667	1.526
9. MOTIV1	5.198	1.303	5.205	6.000	-.218	-.135
10. PUNIS	1.891	.876	2.000	1.000	.213	-1.667
11. SUBP1	50.000	10.000	51.382	54.860	-.682	.571
12. SUBP2	50.000	10.000	49.930	52.620	.331	.328
13. ATTIT	50.000	10.000	50.240	21.550	.066	.588
14. MOTIV2	50.000	10.000	50.600	50.60	-.406	1.178
15. IMPLE	45.718	7.271	46.000	49.000	-.871	3.814

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าตั้งแต่ .001-.773 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 53 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.140 - .773 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 10 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .107 - -.338 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มี 73 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .001 - .099 จากตัวแปรทั้งหมด 136 คู่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 10 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียน (RELAT) รองลงมา คือ ทศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT)

ตารางที่ 8 ค่าสัมสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียน
สีขาว

ตัวแปร	SIZE	NUPER	PARTI	RELAT	INCOM	EDUCA	DDRUG	WANT	COMUN1	COMUN2	MOTIV1	PUNIS	SUBP1	SUBP2	ATTIT	MOTIV2	IMPLE
SIZE	1.000																
NUPER	-.005	1.000															
PARTI	-.108*	.132*	1.000														
RELAT	-.008	.112*	.741**	1.000													
INCOM	.377**	.028	-.098	.025	1.000												
EDUCA	.442**	-.047	-.070	.039	.432**	1.000											
DDRUG	.098	.062	.014	.035	.001	.023	1.000										
WANT	-.043	.087	.166**	.171**	-.009	.046	.099	1.000									
COMUN1	.093	.004	.037	-.006	.093	.108*	.066	-.021	1.000								
COMUN2	.031	.026	.283**	.221**	.082	.094	.093	.267**	.228**	1.000							
MOTIV1	.020	.103	.423**	.488**	.043	.112*	-.129*	.129*	.066	.224**	1.000						
PUNIS	.113*	-.008	.009	-.011	.088	.044	.012	-.015	.773**	.160**	.081	1.000					
SUBP1	-.101	.107*	.701**	.648**	-.055	.048	-.043	.201**	.070	.343**	.618**	.030	1.000				
SUBP2	.142**	-.069	-.338*	-.312**	.058	.013	.225**	-.140**	-.040	-.186**	-.389**	.002	-.361**	1.000			
ATTIT	.078	-.079	-.344**	-.312**	-.050	-.080	.146**	-.173**	.001	-.397**	-.380**	.016	-.368**	.517**	1.000		
MOTIV2	-.091	.081	.417**	.335**	-.039	.001	-.003	.240**	.099	.316**	.282**	.055	.450**	-.307**	-.455**	1.000	
IMPLE	-.004	.059	.412**	.422**	.073	.173**	.059	.156**	.103	.395**	.315**	.103	.398**	-.236**	-.419**	.319**	1.000
MEAN	2.037	.720	50.000	50.000	4208.773	1.497	2.608	3.178	4.396	9.178	5.198	1.891	50.000	50.000	50.000	50.000	45.718
SD	.939	1.435	10.000	10.000	2631.981	.731	.756	.675	1.240	1.182	1.303	.876	10.000	10.000	10.000	10.000	7.271

** p<.01 * p<.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) การจูงใจ (MOTIV1) การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (EDUCA) และความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .422, -.419, .412, .398, .395, .319, .315, -.236, .173 และ .156

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรขนาดของโรงเรียน (SIZE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรการลงโทษ (PUNIS) และตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .442, .377, .142, .113 และ -.108 ตามลำดับ

3. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรจำนวนบุคลากร (NUPER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) รองลงมา คือตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (RELAT) และตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .132, .112 และ .107 ตามลำดับ

4. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 9 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (RELAT) รองลงมา คือตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) ตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) และตัวแปรความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .741, .701, .423, .417, .412, -.344, -.338, .283 และ .168 ตามลำดับ

5. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (RELAT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 8 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) รองลงมา คือตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) และตัวแปรความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .648, .488, .422, .335, -.312, .221 และ .171 ตามลำดับ

6. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน (INCOM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 1 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .432

7. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (EDUCA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรขนาดของโรงเรียน (SIZE) รองลงมา คือตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) และตัวแปรการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (COMUN1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .173, .112 และ .108 ตามลำดับ

8. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความรุนแรงของปัญหายาเสพติด (DDRUG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) รองลงมา คือตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) และตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .225, .146 และ -.129 ตามลำดับ

9. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 7 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) รองลงมา คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) และตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .267, .240, .201, -.173, .156, -.140 และ .129 ตามลำดับ

10. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (COMUN1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการลงโทษ (PUNIS) รองลงมา คือตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .773 และ .228 ตามลำดับ

11. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 7 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) รองลงมา คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) และตัวแปรการลงโทษ (PUNIS) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.397, .395, .343, .316, .224, -.186 และ .160 ตามลำดับ

12. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 5 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน

(SUBP1) รองลงมา คือตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) และตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .618, -.389, -.380, .315 และ .282 ตามลำดับ

13. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 4 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) รองลงมา คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) และตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .450, .398, -.368 และ .361 ตามลำดับ

14. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) รองลงมา คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) และตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .517, -.307 และ -.236 ตามลำดับ

15. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) รองลงมา คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.455 และ -.419 ตามลำดับ

16. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) มี 1 ตัวแปร คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .319

จากผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย พบว่าค่าสหสัมพันธ์สูงสุดมีค่าเท่ากับ .773 เป็นค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (COMUN1) และตัวแปรการลงโทษ (PUNIS) เมื่อพิจารณาค่าสหสัมพันธ์สูงสุดมีค่าไม่เกิน .800 ฉะนั้นจะไม่เกิดปัญหาเนื่องจากการร่วมเส้นตรงพหุ (multicollinearity) (Pedhazur, 1982; อุทุมพร จามรมาน, 2532; ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุขโข, 2537; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของตัวแปรอิสระในการทำนายตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการศึกษาความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัยทั้งหมด 17 ตัวแปร แบ่งออกเป็น 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมและเงื่อนไขทางการเมือง ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย 6 ตัวแปร ได้แก่ รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด ความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน และการสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

ชุดที่ 2 ตัวแปรเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและมาตรการให้คุณให้โทษ ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 4 ตัวแปร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การจูงใจ และการลงโทษ

ชุดที่ 3 ตัวแปรเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 2 ตัวแปร ได้แก่ ทิศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ชุดที่ 4 ตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ ประกอบด้วยตัวแปรย่อย 4 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน จำนวนนวนบุคลากร การบริหารแบบมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณวิธี enter

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณวิธี enter โดยใช้ตัวแปรอิสระ 16 ตัว ดังตารางที่ 9 พบว่าชุดของตัวแปรเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมและเงื่อนไขทางการเมืองสามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 19.2 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .438 เมื่อเพิ่มชุดตัวแปรเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและมาตรการให้คุณให้โทษ พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .505 สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 25.5 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 6.3 เมื่อเพิ่มชุดตัวแปรเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .554 สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 30.7 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5.2 และเมื่อเพิ่มตัวแปรชุดที่ 4 เกี่ยวกับลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .587 สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 34.4 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 3.7

โดยสรุปตัวแปรทั้ง 16 ตัว สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 34.4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย พบว่าตัวแปรทำนายมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างมีนัยสำคัญทั้งหมด 4 ตัว และมีน้ำหนักถดถอยเป็นบวก 3 ตัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (.193) การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (.162) และระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (.161) ตัวแปรที่มีน้ำหนักถดถอยเป็นลบมี 1 ตัว ได้แก่ ทิศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (-.276)

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรที่ใช้อธิบายการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแปร	b	SEb	B	b	SEb	B	b	SEb	B	b	SEb	B
1. รายได้	.038	.000	.000	.009	.000	.000	.006	.000	.000	.009	.000	.000
2. ระดับการศึกษา	.139*	.537	1.362	.132*	.524	1.299	.127*	.519	1.247	.161*	.557	1.578
3. ความรุนแรงของ ปัญหาสายหยุด	.090	.487	.871	.075	.477	.725	.085	.478	.826	.063	.481	.610
4. ความต้องการ โครงการ ร.ร. สีขาว	.052	.552	.565	.002	.546	.022	-.007	.547	-.075	-.005	.547	-.051
5. การสนับสนุนของ ผู้บริหารโรงเรียน	.326**	.039	.238	.226**	.046	.165	.218**	.049	.162	.028	.060	.021
6. การสนับสนุนของ กลุ่มอิทธิพล ฯ	-.132*	.039	-.095	-.102	.039	-.074	.011	.042	.008	.041	.042	.029
7. การติดต่อสื่อสาร ภายในหน่วยงาน				-.094	.447	-.546	-.069	.448	-.046	-.068	.452	-.401
8. การติดต่อ ฯ ระหว่างหน่วยงาน				.259**	.326	1.597	.154*	.350	.955	.162*	.349	1.005
9. การจูงใจ				.060	.347	.335	.014	.349	.077	-.002	.352	-.012
10. การลงโทษ				.110	.621	.899	.093	.614	.768	.097	.621	.804
11. ทักษะติดต่อ โครงการ ฯ							-.290**	.048	-.215	-.276**	.048	-.205
12. แรงจูงใจในการ ปฏิบัติงาน							.027	.042	.020	.012	.042	.009
13. ขนาดของ โรงเรียน										-.062	.428	-.481
14. จำนวนบุคลากร										.008	.277	.047
15. การบริหารแบบ มีส่วนร่วม										.113	.059	.084
16. ความสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อน ร่วมงานและผู้บริหาร										.193*	.055	.141
R	.438			.505			.554			.587		
F	13.276			11.320			11.687			9.982		
R square	.192			.255			.307			.344		
R square change				.063			.052			.037		

*p<.01 **p<.001

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 2,593 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 370 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มจังหวัดการศึกษาซึ่งมีทั้งหมด 12 เขตการศึกษา โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นเขตการศึกษาส่วนกลาง ได้ทั้งหมด 13 เขตการศึกษา
2. สุ่มจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษามาเขตละ 3 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร 1 จังหวัด ได้ทั้งหมด 37 จังหวัด
3. สุ่มโรงเรียนที่อยู่ในแต่ละจังหวัด ๆ ละ 10 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้ทั้งหมด 370 โรงเรียน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรตาม คือ การน่านโยบายไปปฏิบัติ ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน จำนวนบุคลากร การบริหารแบบมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้บริหาร รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน ความรุนแรงของปัญหาสุขภาพจิต ความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การลงโทษ การจูงใจ การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่สนใจติดต่อโครงการโรงเรียนสีขาว และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนตามนโยบายของรัฐในโครงการโรงเรียนสีขาว กรมสามัญศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ วิธี enter

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 84.0 และ 15.7 ตามลำดับ อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 40-49 ปี คิดเป็น ร้อยละ 54.3 สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่สมรสคิดเป็นร้อยละ 87.7 รองลงมา โสด หย่าร้าง และ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8.9, 2.0 และ 0.9 ตามลำดับ และวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.4 รองลงมา ระดับปริญญาโท และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 2.9 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าตั้งแต่ .001-.773 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 53 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -.140 - .773 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 10 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .107 - .338 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มี 73 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง .001 - .099 จากตัวแปรทั้งหมด 136 คู่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 10 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียน (RELAT) รองลงมา คือ ทิศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) การจูงใจ (MOTIV1) การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (EDUCA) และความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .422, -.419, .412, .398, .395, .319, .315, -.236, .173 และ .156

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรขนาดของโรงเรียน (SIZE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มี 5 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (EDUCA) รองลงมา คือตัวแปรรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน (INCOM) ตัวแปรการสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรการลงโทษ (PUNIS) และตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .442, .377, .142, .113 และ -.108 ตามลำดับ

3. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรจำนวนบุคลากร (NUPER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) รองลงมา คือตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (RELAT) และ

ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .132, .112 และ .107 ตามลำดับ

4. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PARTI) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 9 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (RELAT) รองลงมา คือตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) ตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) และตัวแปรความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .741, .701, .423, .417, .412, -.344, -.338, .283 และ .168 ตามลำดับ

5. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (RELAT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 8 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) รองลงมา คือตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) และตัวแปรความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .648, .488, .422, .335, -.312, .221 และ .171 ตามลำดับ

6. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองในชุมชน (INCOM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 1 ตัวแปร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .432

7. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (EDUCA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรขนาดของโรงเรียน (SIZE) รองลงมา คือตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) และตัวแปรการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (COMUN1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .173, .112 และ .108 ตามลำดับ

8. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความรุนแรงของปัญหายาเสพติด (DDRUG) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) รองลงมา คือตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) และตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .225, .146 และ -.129 ตามลำดับ

9. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาว (WANT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 7 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) รองลงมา คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) และตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .267, .240, .201, -.173, .156, -.140 และ .129 ตามลำดับ

10. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (COMUN1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการลงโทษ (PUNIS) รองลงมา คือตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .773 และ .228 ตามลำดับ

11. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (COMUN2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 7 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) รองลงมา คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) ตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) ตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) ตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) และตัวแปรการลงโทษ (PUNIS) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.397, .395, .343, .316, .224, -.186 และ .160 ตามลำดับ

12. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการจูงใจ (MOTIV1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 5 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) รองลงมา คือตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) และตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .618, -.389, -.380, .315 และ .282 ตามลำดับ

13. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน (SUBP1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 4 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) รองลงมา คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) และตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .450, .398, -.368 และ .361 ตามลำดับ

14. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (SUBP2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ

ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) รองลงมา คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) และตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .517, -.307 และ -.236 ตามลำดับ

15. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (ATTIT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) รองลงมา คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.455 และ -.419 ตามลำดับ

16. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (MOTIV2) มี 1 ตัวแปร คือตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ (IMPLE) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .319

3. ผลการวิเคราะห์หัตถดถอยพหุคูณ พบว่าชุดของตัวแปรเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมและเงื่อนไขทางการเมืองสามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 19.2 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .438 เมื่อเพิ่มชุดตัวแปรเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและมาตรการให้คุณให้โทษ พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .505 สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 25.5 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 6.3 เมื่อเพิ่มชุดตัวแปรเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .554 สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 30.7 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 5.2 และเมื่อเพิ่มตัวแปรชุดที่ 4 เกี่ยวกับลักษณะของหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .587 สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 34.4 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 3.7

โดยสรุปตัวแปรทั้ง 16 ตัว สามารถทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ร้อยละ 34.4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย พบว่าตัวแปรทำนายมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยอย่างมีนัยสำคัญทั้งหมด 4 ตัว และมีน้ำหนักถดถอยเป็นบวก 3 ตัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร (.193) การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (.162) และระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชน (.161) ตัวแปรที่มีน้ำหนักถดถอยเป็นลบมี 1 ตัว ได้แก่ ทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว (-.276)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่าชุดของตัวแปรเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมและเงื่อนไขทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อย 6 ตัว ปรากฏว่า ตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชนทำนายการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Van and Van (1975) ประดิษฐ์ ยอดม่วง (2531) และราชันย์ สารวรางกูร (2532) ซึ่งพบว่านโยบาย

บางนโยบายต้องการความร่วมมือและการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น สภาพเศรษฐกิจสังคมของชุมชน ซึ่งประกอบด้วยระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชนก็ย่อมส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ชุดของตัวแปรเกี่ยวกับการสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อย 2 ตัว ปรากฏว่า ตัวแปรทัศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาวทำนายนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของละออง วัฒนสาริกากุล (2530) ประดิษฐ์ ยอดม่วง (2531) พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ (2538) และ Van and Van (1979) ซึ่งพบว่าทัศนคติที่มีต่อนโยบายเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในการปฏิบัติงาน ถ้าผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อนโยบายหรือโครงการใด ๆ ก็อาจจะทำให้ผู้ปฏิบัติละเลยและไม่ให้ความสนใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายนั้น ชุดของตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะหน่วยงานฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อย 4 ตัว ปรากฏว่า ตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียนทำนายนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Van and Van (1975) Edward III (1980) Brewer and Leon (1983) ประดิษฐ์ ยอดม่วง (2531) ราชนีย์ สารวรางกูร (2532) เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์ (2536) และพงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ (2538) ชุดของตัวแปรเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและมาตรการให้คุณให้โทษ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อย 4 ตัว ปรากฏว่า ตัวแปรการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานทำนายนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราชนีย์ สารวรางกูร (2532) และพงษ์นรินทร์ วงศ์ไชย และคณะ (2538) ซึ่งพบว่าการติดต่อสื่อสารจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการได้อย่างถูกต้อง ถ้าการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานและผู้กำหนดนโยบายไม่มีความชัดเจน ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจผิดและปฏิบัติงานไม่ตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายที่วางเอาไว้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่าการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดกับโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. จากผลการวิจัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรมีการสร้างเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน

ร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากผลการวิจัย พบว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองในชุมชนส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรมีการสนับสนุนให้ผู้ปกครองในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางที่หลากหลายในการดำเนินงานหรือการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำโมเดลการวิจัยนี้ไปใช้กับโครงการการนำนโยบายไปปฏิบัติอื่น ๆ แล้วทำการทดสอบว่า ผลที่ได้มีความแตกต่างจากโมเดลการวิจัยเดิมหรือไม่ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่มีนัยทั่วไปเกี่ยวกับตัวแปรที่ส่งผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ควรทำการศึกษาวิจัยที่ส่งผลการนำนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวไปปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษา หรือโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล พลายนาม. (2533). การศึกษาการนำนโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไปปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2519). หลักการกำหนดนโยบายของรัฐ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กุลล รักษา. (2539). ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย สาธารณะไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีโครงการเร่งรัดการออกใบดิ่งที่ดินทั่วประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ชิตชัย ทักษิณ. (2534). การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ. สามิตสาร. 47(4) (กรกฎาคม-สิงหาคม) : 37-41.
- เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบาย การให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตของ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์. (2540). การกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ : ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.
- ประดิษฐ์ ยอดม่วง. (2531). การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติในระดับอำเภอในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พงษ์นรินทร์ วงศ์ไชยและคณะ. (2538). รัฐประศาสนศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.
- ราชนันท์ สารวรางกูร. (2532). การปฏิบัตินโยบายโครงการสร้างงานในชนบทของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาตำบลของอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ละออง วัจนสาริกากุล. (2531). การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ภาคศึกษารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรเดช จันทร์ศร. (2540). การนำนโยบายไปปฏิบัติ. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร : กราฟิคฟอร์แมท.
- สร้อยตระกูล (ดิวนานนท์) อรรถมานะ. (2540). สาธารณะบริหารศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และติเรก ศรีสุข. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2541). รายงานการวิจัย การประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว. กรุงเทพมหานคร.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2542). โรงเรียนสีขาว. กรุงเทพมหานคร.
- อุดม ไจกล้า. (2533). การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ทางการบริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2537). การวิจัยของครู (Action Research). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟันนี่พับบลิชชิง.

ภาษาอังกฤษ

- Anderson, J. E. (1975). *Public Policy-Making*. New York : Proeger publishers.
- Brewer, G. D. and Leon, D. P. (1983). *The Foundation of Policy Analysis*. Homewood : The Dorsey Press.
- Dye, T. R. (1984). *Understanding Public Policy*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Edward III, G. C. (1980). *Implementing Public Policy*. Washington, D. C. : Congressional Quarterly Press.
- Elmore, R. F. (1979). Complexity and control : what legislators and administrators can do about Implementation. *Public policy paper*. 11.
- Harold, D. L. (1963). *The Future of Political Science*. New York : Prentice - Hall.
- Nagel, S. S. (1984). *Contemporary Public Policy Analysis*. New York : The University of Alabama Press.

- Pressman, J. L. and Aaron, W. (1979). **Implementation**. Berkeley California : University of California Press.
- Van, S. D. and Van, H. (1975). "The policy implementation process". : a conceptual framework. **Administration and society** 6(4) : 445-448.
- Van, H. (1979). Policy implementation in the federal system. **National goals and local implementations lexington**. Mass : Heath and Company.
- Yamane, T. (1973). **Statistics**. New York : Harper and Row.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ ที่	ข้อรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้บริหารของท่านให้อำนาจการตัดสินใจแก่ ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ผู้บริหารของท่านประชุมครูเพื่อหาแนวทาง ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ผู้บริหารของท่านและคณะครูตัดสินใจร่วม กันในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ผู้บริหารของท่านใช้กระบวนการกลุ่มในการ ตัดสินใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ผู้บริหารของท่านสอบถามความคิดเห็นของ คณะครูก่อนตัดสินใจดำเนินการใด ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
6	ผู้บริหารของท่านให้คณะครูแสดงความคิด เห็นอย่างอิสระ.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	ผู้บริหารของท่านยอมรับความคิดเห็นของครู ในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ ที่	ข้อรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้ร่วมงานของท่านมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ผู้ร่วมงานของท่านมีกำลังใจและภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ผู้ร่วมงานของท่านมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ผู้ร่วมงานของท่านมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ผู้บริหารของท่านยึดถือกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับและนโยบายมากกว่าคำนึงถึงจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ผู้บริหารของท่านไม่ค่อยให้ความสนิทสนมกับครูในโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	ผู้บริหารของท่านพยายามให้ความช่วยเหลือและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
8	ผู้บริหารของท่านมีความเมตตากรุณาช่วยเหลือในการปฏิบัติงานและภารกิจส่วนตัว.....	.....	.....	.....	.....	.....
9	ผู้บริหารของท่านให้ความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 การนำนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ในรอบปีการศึกษา 2542 คณะกรรมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวจัดให้มีการประชุมเพื่อวางแผนงานจำนวน ..... ครั้ง
2. โรงเรียนของท่านได้นำผลการประชุมมาปฏิบัติมากน้อยเพียงใด
  - 1 ( ) ส่วนใหญ่ได้ถูกนำมาปฏิบัติ
  - 2 ( ) บางส่วนได้ถูกนำมาปฏิบัติ
  - 3 ( ) ได้ถูกนำมาปฏิบัติเป็นส่วนน้อย
  - 4 ( ) ไม่ได้นำมาปฏิบัติ
3. ส่วนใหญ่โรงเรียนของท่านได้สอดแทรกเนื้อหายาเสพติดในรูปแบบใดต่อไปนี้ (ตอบเพียงข้อเดียว)
  - 1 ( ) กำหนดเนื้อหาความรู้เรื่องยาเสพติดในหลักสูตรการเรียนการสอน
  - 2 ( ) ผสมกั้นเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไปในวิชาต่าง ๆ โดยไม่มีหลักสูตรกำหนดไว้
  - 3 ( ) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดค่ายฝึกทักษะชีวิต
  - 4 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. โรงเรียนของท่านได้จัดป้ายนิเทศเรื่องยาเสพติดในชั้นเรียนหรือตามบอร์ดต่าง ๆ ของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

1 ( ) ไม่จัด	2 ( ) จัดเป็นบางครั้ง	3 ( ) จัดเป็นประจำ
ถ้าจัด นักเรียนให้ความสนใจมากน้อยเพียงใด		
1 ( ) น้อย	2 ( ) ปานกลาง	3 ( ) มาก
5. โรงเรียนของท่านได้จัดทำโปสเตอร์และแผ่นพับเพื่อเผยแพร่เรื่องโทษของยาเสพติดมากน้อยเพียงใด

1 ( ) ไม่ได้จัดทำ	2 ( ) จัดทำเป็นบางครั้ง	3 ( ) จัดเป็นประจำ
ถ้าจัด นักเรียนให้ความสนใจมากน้อยเพียงใด		
1 ( ) น้อย	2 ( ) ปานกลาง	3 ( ) มาก

19. ส่วนใหญ่โรงเรียนของท่านดำเนินการกับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการขายยาเสพติดอย่างไร (ตอบเพียงข้อเดียว)

- 1 ( ) ว่ากล่าวตักเตือน
- 2 ( ) พักการเรียน
- 3 ( ) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุม
- 4 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 6 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่านโดยประมาณ.....บาท
2. ระดับการศึกษาโดยส่วนใหญ่ของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนของท่านอยู่ในระดับใด
  - 1 ( ) ระดับประถมศึกษา
  - 2 ( ) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
  - 3 ( ) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
  - 4 ( ) ระดับปริญญาตรี
3. ความรุนแรงของปัญหายาเสพติดในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนของท่านอยู่ในระดับใด
  - 1 ( ) มากที่สุด
  - 2 ( ) มาก
  - 3 ( ) น้อย
  - 4 ( ) น้อยที่สุด
4. ท่านคิดว่าชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนมีความต้องการโครงการโรงเรียนสีขาวมากน้อยเพียงใด
  - 1 ( ) มากที่สุด
  - 2 ( ) มาก
  - 3 ( ) น้อย
  - 4 ( ) น้อยที่สุด

ตอนที่ 7 การติดต่อสื่อสาร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

7.1 การติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน

1. ท่านรับทราบนโยบายโครงการโรงเรียนสีเขียวมาดำเนินงานด้วยวิธีใดมากที่สุด

- 1 ( ) จากเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 2 ( ) การสั่งการทางวาจาจากผู้บริหาร
- 3 ( ) จากหนังสือเวียนให้รับทราบและปฏิบัติ
- 4 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. การสั่งการภายในโรงเรียนของท่านใช้วิธีการใดมากที่สุด

- 1 ( ) บางครั้งก็สั่งด้วยวาจาบางครั้งก็สั่งเป็นลายลักษณ์อักษร
- 2 ( ) สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในงานที่มีความสำคัญ
- 3 ( ) สั่งเป็นลายลักษณ์อักษรทุกงานและทุกครั้ง
- 4 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7.2 การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

1. โรงเรียนของท่านได้รับทราบนโยบายโครงการโรงเรียนสีเขียวมาปฏิบัติด้วยวิธีใด (ตอบเพียงข้อเดียว)

- 1 ( ) จากเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 2 ( ) โดยวาจาจากหน่วยงานต้นสังกัด
- 3 ( ) จากสั่งหนังสือสั่งการให้ปฏิบัติจากหน่วยงานต้นสังกัด
- 4 ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนสีเขียวชัดเจนมากน้อยเพียงใด

- 1 ( ) มากที่สุด
- 2 ( ) มาก
- 3 ( ) น้อย
- 4 ( ) น้อยที่สุด

3. ท่านเข้าใจยุทธศาสตร์การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีเขียวมากน้อยเพียงใด

- 1 ( ) มากที่สุด
- 2 ( ) มาก
- 3 ( ) น้อย
- 4 ( ) น้อยที่สุด

ตอนที่ 8 มาตรการให้คุณให้โทษ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

8.1 การจูงใจ

1. โรงเรียนของท่านมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาวมากน้อยเพียงใด

1 ( ) มากที่สุด

2 ( ) มาก

3 ( ) น้อย

4 ( ) น้อยที่สุด

2. โรงเรียนของท่านให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาวแก่ครูผู้รับผิดชอบมากน้อยเพียงใด

1 ( ) มากที่สุด

2 ( ) มาก

3 ( ) น้อย

4 ( ) น้อยที่สุด

7.2 การลงโทษ

1. ส่วนใหญ่โรงเรียนของท่านมีการดำเนินงานกับครูที่ไม่ปฏิบัติงานตามนโยบายโครงการโรงเรียนสีขาวอย่างไร (ตอบเพียงข้อเดียว)

1 ( ) ไม่มีการดำเนินการใด ๆ

2 ( ) ชี้แจงและทำความเข้าใจซ้ำ

3 ( ) ว่ากล่าวตักเตือน

4 ( ) ลงโทษทางวินัย

ตอนที่ 9 การสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ ที่	ข้อรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้บริหารของท่านชี้แนะให้ครูในโรงเรียน เห็นคุณค่าของเป้าหมายของโครงการ โรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ผู้บริหารของท่านชี้แนะให้ครูในโรงเรียน เห็นประโยชน์ที่โรงเรียนจะได้รับ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ผู้บริหารของท่านชี้แนะให้ครูในโรงเรียน เห็นประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ผู้บริหารของท่านจัดประชุมครูเพื่อดำเนิน งานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ผู้บริหารของท่านสนับสนุนงบประมาณใน การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวอย่าง เต็มที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
6	ผู้บริหารของท่านให้คำปรึกษาแก่คณะครูที่ ทำงานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
7	ผู้บริหารของท่านมีส่วนร่วมในการแก้ ปัญหาของโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 10 ทศนคติต่อโครงการโรงเรียนสีขาว

คำชี้แจง. โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ ที่	ข้อรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนสีขาวไม่ชัดเจน.....					
2	โครงการโรงเรียนสีขาวมีประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก.....					
3	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจที่ต้องรับผิดชอบโครงการโรงเรียนสีขาว.....					
4	การรับผิดชอบต่อโครงการโรงเรียนสีขาวทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข.....					
5	ยาเสพติดในโรงเรียนเป็นปัญหาใหญ่โครงการโรงเรียนสีขาวดังกล่าวไม่สามารถแก้ปัญหาได้.....					
6	ยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนสีขาวยังไม่เหมาะสม.....					
7	ยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนสีขาวสามารถนำมาปฏิบัติได้.....					
8	ข้าพเจ้าได้ศึกษาคู่มือและยุทธศาสตร์ของโครงการโรงเรียนสีขาวเป็นอย่างดี.....					
9	การสอดแทรกเรื่องยาเสพติดในบทเรียนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก.....					
10	เป็นการยากที่จะทำให้โครงการโรงเรียนสีขาวบรรลุวัตถุประสงค์.....					

ตอนที่ 11 การสนับสนุนของกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อที่	ข้อรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้นำในท้องถิ่นให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ผู้นำในท้องถิ่นเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นให้การสนับสนุนการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 12 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนสีขาว

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อที่	ข้อรายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การได้รับการประกาศให้เป็นโรงเรียนสีขาวเป็นสิ่งน่าภาคภูมิใจสำหรับข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้เพิ่มขึ้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวเป็นสิ่งที่น่าสนใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวอาจทำให้ข้าพเจ้าได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือน หรือใบประกาศเกียรติคุณเป็นสิ่งตอบแทน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	การมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีขาวทำให้ข้าพเจ้าเป็นที่ยอมรับนับถือ.....	.....	.....	.....	.....	.....

** ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อตามความเป็นจริง **

ภาคผนวก ข ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร. จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส ศึกษานิเทศก์ 7 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดำรงค์ วัฒนนา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Regression

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SUBP2, EDUCA, WANT, DDRUG, SUBP1 ^a INCOM ^a		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: IMPLE

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.438 ^a	.192	.178	6.5566

a. Predictors: (Constant), SUBP2, EDUCA, WANT, DDRUG, SUBP1, INCOM

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3424.275	6	570.712	13.276	.000 ^a
	Residual	14401.376	335	42.989		
	Total	17825.651	341			

a. Predictors: (Constant), SUBP2, EDUCA, WANT, DDRUG, SUBP1, INCOM

b. Dependent Variable: IMPLE

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	32.030	3.703		8.649	.000
	INCOM	1.048E-04	.000	.038	.704	.482
	EDUCA	1.362	.537	.139	2.536	.012
	DDRUG	.871	.487	.090	1.787	.075
	WANT	.565	.552	.052	1.025	.306
	SUBP1	.238	.039	.326	6.111	.000
	SUBP2	-9.499E-02	.039	-.132	-2.425	.016

a. Dependent Variable: IMPLE

Regression

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	PUNIS, SUBP2, EDUCA, WANT, DDRUG, COMUN2, MOTIV1, INCOM, SUBP1, COMUN1 ^a		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: IMPL

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.505 ^a	.255	.232	6.3348

a. Predictors: (Constant), PUNIS, SUBP2, EDUCA, WANT, DDRUG, COMUN2, MOTIV1, INCOM, SUBP1, COMUN1

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4542.706	10	454.271	11.320	.000 ^a
	Residual	13282.946	331	40.130		
	Total	17825.651	341			

a. Predictors: (Constant), PUNIS, SUBP2, EDUCA, WANT, DDRUG, COMUN2, MOTIV1, INCOM, SUBP1, COMUN1

b. Dependent Variable: IMPL

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	21.435	4.344		4.934	.000
	INCOM	2.436E-05	.000	.009	.168	.867
	EDUCA	1.299	.524	.132	2.479	.014
	DDRUG	.725	.477	.075	1.521	.129
	WANT	2.191E-02	.546	.002	.040	.968
	SUBP1	.165	.046	.226	3.575	.000
	SUBP2	-7.351E-02	.039	-.102	-1.884	.060
	COMUN1	-.546	.447	-.094	-1.220	.223
	COMUN2	1.597	.326	.259	4.893	.000
	MOTIV1	.335	.347	.060	.964	.336
	PUNIS	.899	.621	.110	1.447	.149

a. Dependent Variable: IMPL

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Regression

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	MOTIV2, EDUCA, DDRUG, PUNIS, WANT, MOTIV1, COMUN2, INCOM, SUBP2, ATTIT, SUBP1, COMUN1 ^a		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: IMPLE

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.554 ^a	.307	.281	6.1740

a. Predictors: (Constant), MOTIV2, EDUCA, DDRUG, PUNIS, WANT, MOTIV1, COMUN2, INCOM, SUBP2, ATTIT, SUBP1, COMUN1

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5345.709	12	445.476	11.687	.000 ^a
	Residual	12045.273	316	38.118		
	Total	17390.983	328			

a. Predictors: (Constant), MOTIV2, EDUCA, DDRUG, PUNIS, WANT, MOTIV1, COMUN2, INCOM, SUBP2, ATTIT, SUBP1, COMUN1

b. Dependent Variable: IMPLE

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	34.197	5.537		6.176	.000
	INCOM	1.748E-05	.000	.006	.122	.903
	EDUCA	1.247	.519	.127	2.403	.017
	DDRUG	.826	.478	.085	1.728	.085
	WANT	-7.493E-02	.547	-.007	-.137	.891
	SUBP1	.162	.049	.218	3.309	.001
	SUBP2	7.847E-03	.042	.011	.187	.852
	COMUN1	-.406	.448	-.069	-.907	.365
	COMUN2	.955	.350	.154	2.728	.007
	MOTIV1	7.735E-02	.349	.014	.222	.825
	PUNIS	.768	.614	.093	1.249	.213
	ATTIT	-.215	.048	-.290	-4.502	.000
	MOTIV2	2.039E-02	.042	.027	.480	.632

a. Dependent Variable: IMPLE

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Regression

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	RELAT, SIZE, COMUN1, DDRUG, NUPER, WANT, COMUN2, INCOM, MOTIV2, SUBP2, EDUCA, MOTIV1, ATTIT, PARTI, PUNIS, ^a SUBP1		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: IMPLE

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.587 ^a	.344	.310	6.0703

a. Predictors: (Constant), RELAT, SIZE, COMUN1, DDRUG, NUPER, WANT, COMUN2, INCOM, MOTIV2, SUBP2, EDUCA, MOTIV1, ATTIT, PARTI, PUNIS, SUBP1

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5885.045	16	367.815	9.982	.000 ^a
	Residual	11201.946	304	36.849		
	Total	17086.992	320			

a. Predictors: (Constant), RELAT, SIZE, COMUN1, DDRUG, NUPER, WANT, COMUN2, INCOM, MOTIV2, SUBP2, EDUCA, MOTIV1, ATTIT, PARTI, PUNIS, SUBP1

b. Dependent Variable: IMPLE

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	29.884	5.686		5.256	.000
	INCOM	2.525E-05	.000	.009	.173	.863
	EDUCA	1.578	.557	.161	2.833	.005
	DDRUG	.610	.481	.063	1.269	.205
	WANT	-5.119E-02	.547	-.005	-.094	.926
	SUBP1	2.075E-02	.060	.028	.348	.728
	SUBP2	2.939E-02	.042	.041	.697	.486
	COMUN1	-.401	.452	-.068	-.888	.375
	COMUN2	1.005	.349	.162	2.876	.004
	MOTIV1	-1.235E-02	.352	-.002	-.035	.972
	PUNIS	.804	.621	.097	1.295	.196
	ATTIT	-.205	.048	-.276	-4.262	.000
	MOTIV2	8.568E-03	.042	.012	.202	.840
	SIZE	-.481	.428	-.062	-1.126	.261
	NUPER	4.750E-02	.277	.008	.172	.864
	PARTI	8.415E-02	.059	.113	1.419	.157
	RELAT	.141	.055	.193	2.572	.011

a. Dependent Variable: IMPL

ประวัติผู้วิจัย

นายฐานันดร อากาศโชติ เกิดเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2513 อยู่บ้านเลขที่ 399 ม. 4 บ้านด้อง อ. เวียงสระ จ. สุราษฎร์ธานี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สาขาการประถมศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2536 ศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2541 ปัจจุบันรับราชการครูในตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านไร่ยาว ต. พังพมคร อ. เคียนซา จ. สุราษฎร์ธานี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย